

Cudzoziemcy w polskim systemie ubezpieczeń społecznych – wydanie 2

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa, maj 2019

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Opracowanie: Renata Adamowicz
Paweł Nasiński

Akceptowała: Hanna Zalewska
Dyrektor Departamentu
Statystyki i Prognoz Aktuarnych

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	7
CUDZOZIEMCY ZGŁOSZENI DO UBEZPIECZEŃ EMERYTALNEGO I RENTOWYCH	7
Zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa w latach 2008-2018.....	8
Charakterystyka cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w latach 2015–2018 ...	10
1. Charakterystyka według płci	11
2. Charakterystyka według wieku	13
3. Charakterystyka według płci i wieku	16
4. Charakterystyka według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego	16
5. Charakterystyka według wybranych tytułów ubezpieczeń.....	21
6. Charakterystyka według województwa siedziby płatnika.....	23
7. Charakterystyka według sekcji PKD płatnika	27
CUDZOZIEMCY ZGŁOSZENI DO UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO	30
Zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa w latach 2015-2018.....	30
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE CUDZOZIEMCÓW WYPŁACANE PRZEZ ZUS	33
Emerytury i renty wypłacone cudzoziemcom w grudniu 2018 roku	33
Zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2018.....	35
PRZYPIS SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE, RENTOWE I CHOROBOWE CUDZOZIEMCÓW W LATACH 2016-2018	37
STANY KONT I SUBKONT CUDZOZIEMCÓW NA KONIEC 2018 ROKU	39
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA POLSKI A UBEZPIECZENI CUDZOZIEMCY	40
SYMULACJE WPŁYWÓW SKŁADKOWYCH NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I WYDATKÓW NA EMERYTURY DLA CUDZOZIEMCÓW.....	43
PODSUMOWANIE.....	46

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku.....	9
Tabela 2. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku.....	10
Tabela 3. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku.....	11
Tabela 4. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku.....	13
Tabela 5. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku.....	14
Tabela 6. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 31.12.2018 r.	14
Tabela 7. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 31.12.2018 r.	15
Tabela 8. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego – stan na koniec roku.....	18
Tabela 9. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego – stan na koniec roku.....	18
Tabela 10. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego – stan na 31.12.2018 r.	19
Tabela 11. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku	22
Tabela 12. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec roku	24
Tabela 13. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec roku	25
Tabela 14. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i województwa siedziby płatnika – stan na 31.12.2018 r.	27
Tabela 15. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec roku.....	28
Tabela 16. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec roku.....	29
Tabela 17. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i sekcji PKD płatnika – stan na 31.12.2018 r.	30
Tabela 18. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku.....	31
Tabela 19. Udział cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego w liczbie cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku	32
Tabela 20. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku.....	32
Tabela 21. Liczba cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe w latach 2015-2018.....	35
Tabela 22. Kwota wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2018	36
Tabela 23. Miesięczny przypis składek i przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	38
Tabela 24. Współczynnik obciążenia demograficznego dla populacji Polski – proporcja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym – stan na koniec roku	41

Tabela 25. Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym, który gwarantowałby zatrzymanie współczynnika obciążenia demograficznego na poziomie z 2018 r. 42

Tabela 26. Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym, który gwarantowałby zmniejszenie tempa wzrostu współczynnika obciążenia demograficznego o połowę 42

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku	9
Rysunek 2. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku	10
Rysunek 3. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku.....	11
Rysunek 4. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku.....	12
Rysunek 5. Zmiany w strukturze cudzoziemców wg kraju obywatelstwa i płci	12
Rysunek 6. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku	15
Rysunek 7. Piramidy wieku ubezpieczonych i cudzoziemców – udziały ubezpieczonych w danym wieku dla danej płci	16
Rysunek 8. Udziały cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego	19
Rysunek 9. Zmiany w udziale cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego.....	20
Rysunek 10. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku	22
Rysunek 11. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku.....	22
Rysunek 12. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wg kraju obywatelstwa i wybranych tytułów ubezpieczeń.....	23
Rysunek 13. Udziały cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika	25
Rysunek 14. Zmiany w udziale cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika	26
Rysunek 15. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika	29
Rysunek 16. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku	32
Rysunek 17. Porównanie struktury liczby świadczeń emerytalnych i rentowych ogółem wypłacanych przez ZUS oraz cudzoziemców według rodzaju świadczenia w grudniu 2018 r.	34
Rysunek 18. Zmiany w liczbie cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe w latach 2015-2018	36
Rysunek 19. Zmiany w strukturze wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2018	36
Rysunek 20. Zmiany w strukturze wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom według kraju obywatelstwa.....	37
Rysunek 21. Porównanie struktury środków zapisanych na kontach i subkontach ogółu ubezpieczonych w ZUS i cudzoziemców na koniec 2018 roku.....	40
Rysunek 22. Porównanie struktury według kwot środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców i ubezpieczonych w ZUS ogółem na koniec 2018 roku	40
Rysunek 23. Symulacje wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne dla cudzoziemców (osoby urodzone po 1948 r.) – w procencie PKB	45
Rysunek 24. Symulacje wydatków na emerytury według nowych zasad z FUS dla cudzoziemców (osoby urodzone po 1948 r., emerytury przyznane od 2019 r.) – w procencie PKB.....	45

WPROWADZENIE

Zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych wszystkie osoby, które są m.in. pracownikami, zleceniobiorcami, prowadzącymi pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Ubezpieczeniom tym (poza szczególnymi przypadkami) podlegają również cudzoziemcy, którzy wykonują pracę w Polsce.

W Polsce pracuje coraz więcej cudzoziemców. Rośnie również liczba cudzoziemców, którzy podlegają ubezpieczeniom społecznym. O ile w latach 2009-2014 liczba cudzoziemców, którzy podlegali ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym wzrosła o 59,3 tys., to w okresie od grudnia 2014 r. do grudnia 2018 r. już o 445,4 tys.

Opracowanie zawiera analizę danych o cudzoziemcach podlegających ubezpieczeniom społecznym w ZUS w różnych przekrojach. Przedstawione zostały dane o cudzoziemcach podlegających ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz ubezpieczeniu chorobowemu. Analizy dotyczą zmian liczby cudzoziemców oraz różnych cech cudzoziemców m.in.: obywatelstwa, płci, wieku, miejsca zamieszkania, siedziby płatnika składek, tytułu ubezpieczenia. Zaprezentowane zostały dane o świadczeniach wypłacanych przez ZUS cudzoziemcom, a także dane o stanach kont ubezpieczonych cudzoziemców.

Opracowanie to stanowi aktualizację informacji o cudzoziemcach podlegających ubezpieczeniom społecznym w ZUS o dane według stanu na koniec 2018 roku. Zawiera również analizę istotnych zmian w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych, jakie nastąpiły pomiędzy wrześniem a grudniem 2018 roku.

Dodatkowo opracowanie prezentuje wyniki analizy wpływu prognozowanej liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym na poprawę sytuacji demograficznej w Polsce oraz symulacje wpływów składowych na ubezpieczenie emerytalne oraz wydatków na emerytury wypłacane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla osób z obywatelstwem innym niż polskie w latach 2019-2060.

Uwaga!

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

CUDZOZIEMCY ZGŁOSZENI DO UBEZPIECZEŃ EMERYTALNEGO I RENTOWYCH

Według przepisów o zabezpieczeniu społecznym (poza szczególnymi sytuacjami) ubezpieczeni, którzy wykonują pracę w Polsce, podlegają ustawodawstwu polskiemu. W związku z tym takie osoby obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom społecznym zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych¹.

Obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi są objęci m.in.:

- pracownicy, z wyłączeniem prokuratorów,
- członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych,
- zleceniobiorcy,
- osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą,
- duchowni,
- posłowie i senatorowie pobierający uposażenie,
- osoby, które pobierają zasiłek dla bezrobotnych,
- osoby, które są na urloпах wychowawczych lub pobierają zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- członkowie rad nadzorczych.

Osoby, które nie spełniają warunków do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, mają prawo przystąpić do tych ubezpieczeń dobrowolnie.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.

Zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa w latach 2008-2018

Z danych Centralnego Rejestru Ubezpieczonych liczba osób fizycznych², które podlegały ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz posiadają obywatelstwo inne niż polskie wzrosła z 65,0 tys. w grudniu 2008 roku do 569,1 tys. we wrześniu 2018 roku i ponad 569,7 tys. w grudniu 2018 roku (Tabela 1). Oznacza to prawie 9-krotny wzrost liczby cudzoziemców, przy czym liczba cudzoziemców z krajów UE wzrosła 2-krotnie, a cudzoziemców spoza UE blisko 11-krotnie.

Według stanu na 31 grudnia 2018 r. liczba cudzoziemców z krajów UE wyniosła 36,0 tys. osób, natomiast liczba cudzoziemców z krajów spoza UE – 533,8 tys., w tym 420,7 tys. osób z obywatelstwem ukraińskim. Pozostałymi obywatelstwami o największej liczebności są również obywatelstwa krajów spoza UE, tj. białoruskie (34,1 tys.), wietnamskie (8,1 tys.), mołdawskie (7,7 tys.) i rosyjskie (7,6 tys.).

Od 2008 roku liczba cudzoziemców zgłoszonych w ZUS do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych oraz ich udział w ogólnej liczbie ubezpieczonych w ZUS stale rośnie. Od 2015 roku obserwowany jest największy wzrost liczebności cudzoziemców ubezpieczonych w ZUS. W grudniu 2018 roku liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych była przeszło 3-krotnie większa niż w grudniu 2015 roku.

W latach 2008-2014 cudzoziemcy stanowili niecały 1% ogółu ubezpieczonych w ZUS. Na koniec 2016 roku udział cudzoziemców w ogólnej liczbie ubezpieczonych w ZUS wyniósł prawie 2%, natomiast według stanu na 31 grudnia 2018 r. udział cudzoziemców wyniósł już 3,6%.

Największa dynamika wzrostu liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych obserwowana jest dla obywateli krajów spoza UE, w szczególności:

- **dla obywateli Ukrainy** – w 2018 roku odnotowano 26-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2008 roku oraz ponad 4-krotny wzrost w stosunku do 2015 roku (w badanym okresie liczba ubezpieczonych wzrosła z 16,2 tys. osób do 425,7 tys. we wrześniu 2018 roku oraz 420,7 tys. w grudniu 2018 roku. W grudniu 2018 roku po raz pierwszy w badanym okresie odnotowano spadek liczby ubezpieczonych obywateli Ukrainy o prawie 5,0 tys. osób),
- **dla obywateli Białorusi** – w 2018 roku odnotowano 8-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2008 roku oraz blisko 4-krotny wzrost w stosunku do 2015 roku (w badanym okresie liczba ubezpieczonych wzrosła z 4,2 tys. osób do ponad 32,6 tys. we wrześniu 2018 roku oraz 34,1 tys. w grudniu 2018 roku. W grudniu 2018 roku dla obywateli Białorusi odnotowano najwyższy wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do września 2018 roku, tj. o ponad 1,5 tys. osób),
- **dla obywateli Mołdawii** – w 2018 roku odnotowano 9-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2008 roku oraz blisko 3-krotny wzrost w stosunku do 2015 roku (w badanym okresie liczba ubezpieczonych wzrosła z 789 osób do ponad 7,3 tys. we wrześniu 2018 roku oraz 7,7 tys. w grudniu 2018 roku),
- **dla obywateli Indii** – w 2018 roku odnotowano ponad 6-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2008 roku oraz 3-krotny wzrost w stosunku do 2015 roku (w badanym okresie liczba ubezpieczonych wzrosła z 878 osób do 5,5 tys. we wrześniu 2018 roku oraz 5,9 tys. w grudniu 2018 roku),
- **dla obywateli Gruzji** – w 2018 roku odnotowano blisko 37-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2008 roku oraz prawie 14-krotny wzrost w stosunku do 2015 roku (w badanym okresie liczba ubezpieczonych wzrosła z 189 osób do 5,5 tys. we wrześniu 2018 roku oraz 6,9 tys. w grudniu 2018 roku. W grudniu 2018 roku dla obywateli Gruzji odnotowano drugi pod względem wielkości wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do września 2018 roku, tj. o prawie 1,5 tys. osób),

² Osoba fizyczna - ubezpieczony występujący tylko raz - bez względu na liczbę kodów tytułów, z jakimi jest ubezpieczony

- **dla obywateli Nepalu** – w 2018 roku odnotowano przeszło 15-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2008 roku oraz ponad 6-krotny wzrost w stosunku do 2015 roku (w badanym okresie liczba ubezpieczonych wzrosła z 172 osób do 2,7 tys. we wrześniu i w grudniu 2018 roku),
- **dla obywateli Bangladeszu** – w 2018 roku odnotowano 19-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2008 roku oraz ponad 4-krotny wzrost w stosunku do 2015 roku (w badanym okresie liczba ubezpieczonych wzrosła z 66 osób do 1,2 tys. we wrześniu 2018 roku oraz 1,3 tys. w grudniu 2018 roku).

W badanym okresie struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa ulegała dynamicznym zmianom (Tabela 2). Udział cudzoziemców z krajów UE systematycznie spada (z 25,1% w grudniu 2008 roku do 6,3% we wrześniu i w grudniu 2018 roku), natomiast udział cudzoziemców z krajów spoza UE systematycznie rośnie (z 74,9% w grudniu 2008 roku do 93,7% we wrześniu i w grudniu 2018 roku). Największe zmiany obserwowane są przede wszystkim we wzroście udziału obywateli z Ukrainy (z 25,0% w grudniu 2008 roku do 74,8% we wrześniu 2018 roku). W grudniu 2018 roku po raz pierwszy odnotowano nieznaczny spadek udziału obywateli z Ukrainy w ogóle ubezpieczonych cudzoziemców.

Tabela 1. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych												
Ogółem	65 041	69 813	78 608	88 423	93 012	101 083	124 349	184 188	293 188	440 255	569 116	569 724
Obywatelstwo krajów UE	16 350	17 138	19 048	20 591	22 242	24 656	27 349	29 421	31 694	34 116	35 581	35 960
Obywatelstwo krajów spoza UE	48 691	52 675	59 560	67 832	70 770	76 427	97 000	154 767	261 494	406 139	533 535	533 764
w tym:												
UKRAIŃSKIE	16 237	18 602	21 777	27 659	29 713	32 989	49 150	101 150	194 418	316 474	425 670	420 723
BIAŁORUSKIE	4 184	4 320	4 927	5 512	6 035	6 387	7 094	8 903	14 351	24 013	32 632	34 143
WIETNAMSKIE	3 004	3 481	3 951	4 451	4 655	5 267	6 041	6 146	6 528	7 592	8 101	8 138
MOŁDAWSKIE	789	643	817	967	994	1 217	1 767	2 628	5 024	6 510	7 337	7 656
ROSYJSKIE	3 018	3 201	3 448	3 558	3 661	3 832	4 178	4 692	5 691	6 654	7 255	7 569

*) stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 1. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

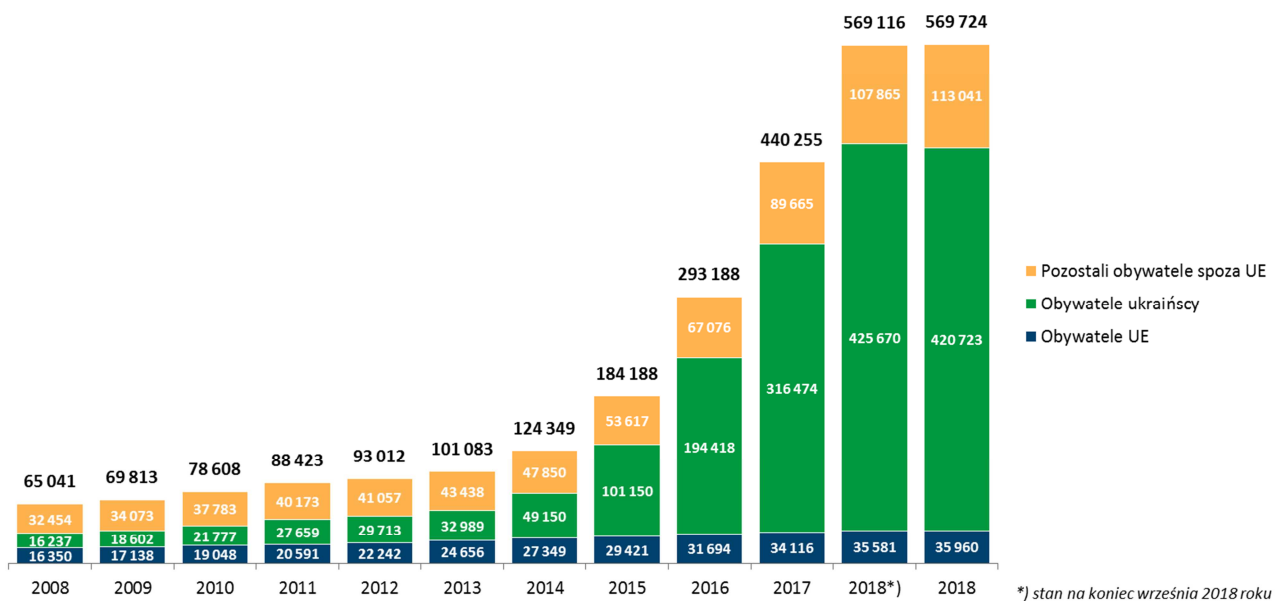
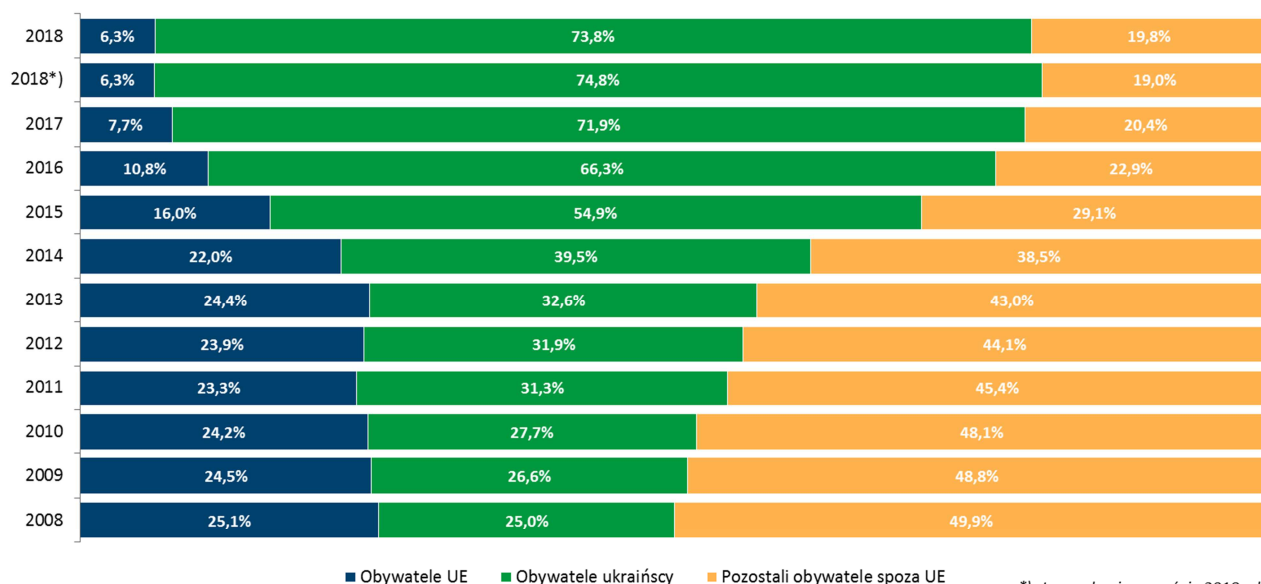

Tabela 2. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

Obywatelstwo	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Obywatelstwo krajów UE	25,1	24,5	24,2	23,3	23,9	24,4	22,0	16,0	10,8	7,7	6,3	6,3
Obywatelstwo krajów spoza UE w tym:	74,9	75,5	75,8	76,7	76,1	75,6	78,0	84,0	89,2	92,3	93,7	93,7
UKRAIŃSKIE	25,0	26,6	27,7	31,3	31,9	32,6	39,5	54,9	66,3	71,9	74,8	73,8
BIAŁORUSKIE	6,4	6,2	6,3	6,2	6,5	6,3	5,7	4,8	4,9	5,5	5,7	6,0
WIETNAMSKIE	4,6	5,0	5,0	5,0	5,0	5,2	4,9	3,3	2,2	1,7	1,4	1,4
MOŁDAWSKIE	1,2	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,4	1,4	1,7	1,5	1,3	1,3
ROSYJSKIE	4,6	4,6	4,4	4,0	3,9	3,8	3,4	2,5	1,9	1,5	1,3	1,3

^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 2. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Charakterystyka cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w latach 2015–2018

W tej części opracowania zaprezentowano zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w latach 2015–2018 według stanu na koniec roku³. Cudzoziemcy zostali scharakteryzowani według płci i wieku, województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego, wybranych tytułów ubezpieczeń oraz województwa siedziby płatnika i sekcji PKD płatnika.

Charakterystyka cudzoziemców zaprezentowana została ogółem dla populacji cudzoziemców oraz w podziale na obywatelstwo krajów UE i spoza UE (w tym dla pięciu obywatelstw o największej liczebności w grudniu 2018 roku, tj. ukraińskiego, białoruskiego, wietnamskiego, mołdawskiego i rosyjskiego).

³ W 2018 roku według stanu na koniec września i koniec grudnia.

1. Charakterystyka według płci

W badanym okresie wśród cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych dominowali mężczyźni. Struktura populacji cudzoziemców według płci nie zmieniła się znacząco – odsetek mężczyzn w badanym okresie nieznacznie wzrósł z 65,5% w 2015 roku do 67,3% we wrześniu 2018 roku, natomiast w grudniu 2018 roku nieznacznie zmalał do 66,6% (Rysunek 4). Również w wybranych grupach obywatelstw (poza grupą krajów UE i z obywatelstwem wietnamskim) odsetek mężczyzn w 2018 roku jest wyższy niż w 2015 roku (Rysunek 5).

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można różnice w strukturze według płci (Rysunek 5). Odsetek mężczyzn – obywateli krajów UE jest wyższy niż odsetek mężczyzn – obywateli krajów spoza UE (na koniec grudnia 2018 r. odpowiednio 73,5% i 66,1%). W grudniu 2018 roku spośród wybranych pięciu obywatelstw najniższy odsetek mężczyzn odnotowano wśród obywateli Rosji a najwyższy wśród obywateli Białorusi (odpowiednio 50,3% i 74,3%).

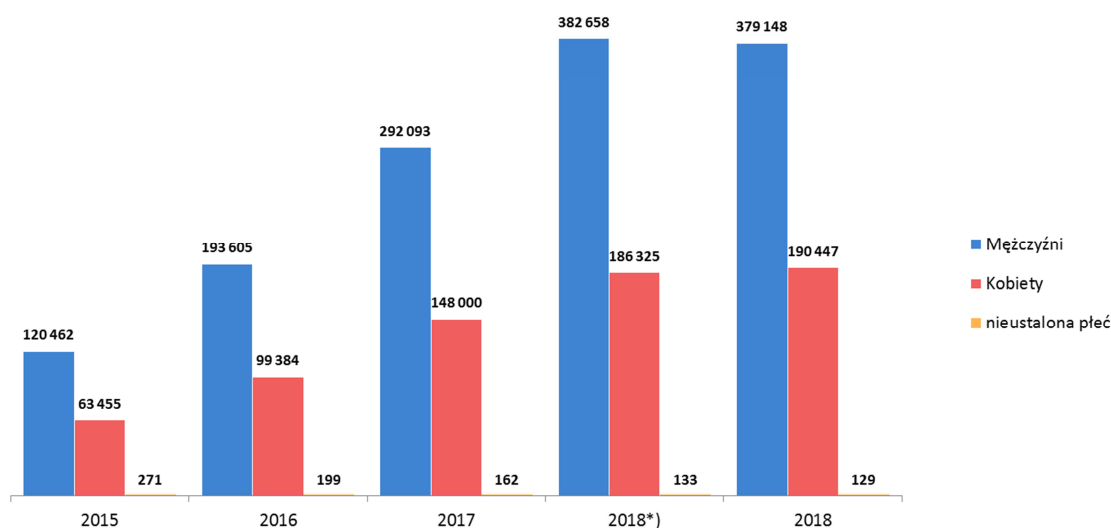
W grudniu 2018 roku w porównaniu do września 2018 roku największy bezwzględny spadek liczby mężczyzn zgłaszanych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych odnotowano dla obywateli Ukrainy (o 7,2 tys. osób), a ich odsetek zmniejszył się z 65,6% do 64,7%.

Tabela 3. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych					
Ogółem	184 188	293 188	440 255	569 116	569 724
Mężczyźni	120 462	193 605	292 093	382 658	379 148
Kobiety	63 455	99 384	148 000	186 325	190 447
nieustalona płeć	271	199	162	133	129

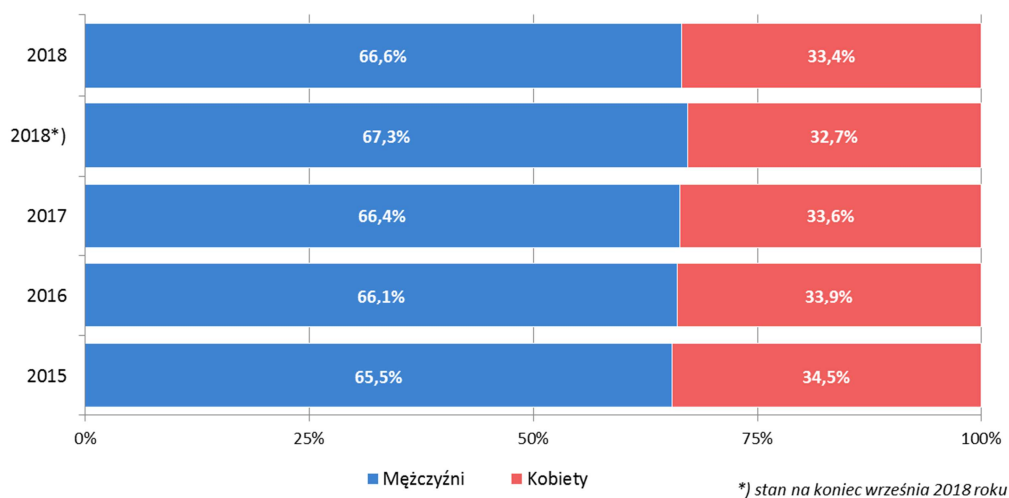
^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 3. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku

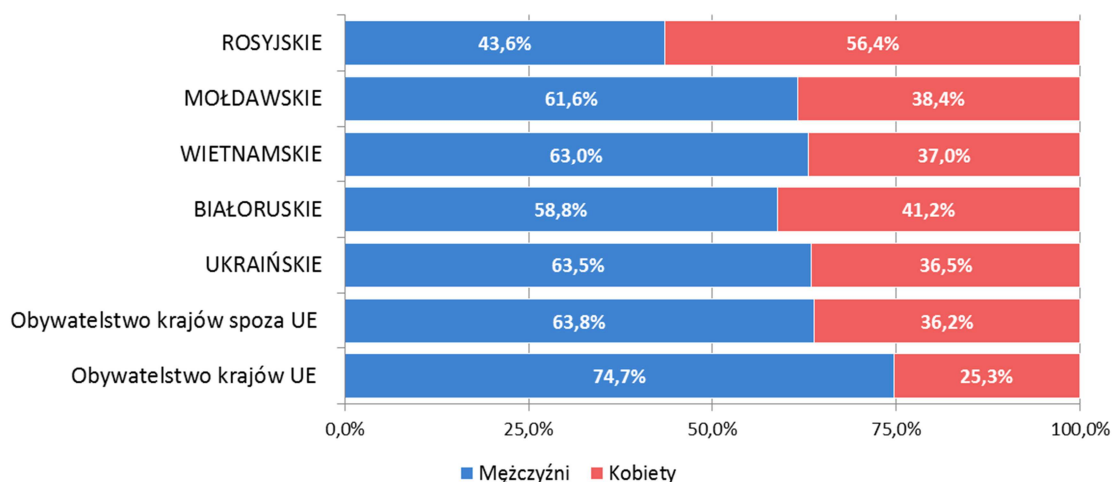
^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 4. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku

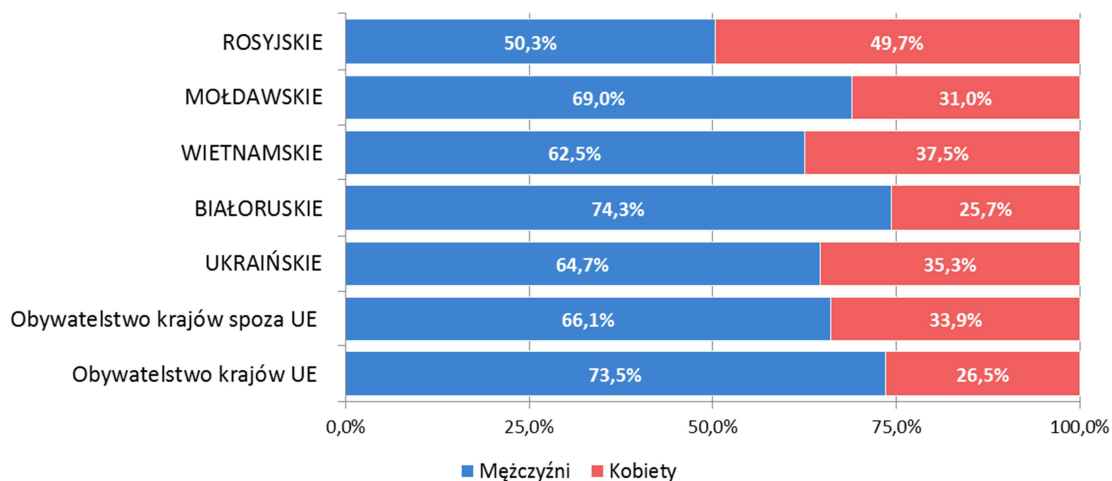

Rysunek 5. Zmiany w strukturze cudzoziemców wg kraju obywatelstwa i płci

A. Stan na 31.12.2015 r.

B. Stan na 31.12.2018 r.

2. Charakterystyka według wieku

W latach 2015-2018 struktura ubezpieczonych cudzoziemców według wieku nie uległa znaczącym zmianom (Tabela 5). W okresie tym w populacji cudzoziemców dominowały osoby w wieku 20-49 lat, a ich odsetek na przestrzeni ostatnich czterech lat nieznacznie wzrósł z 83,5% w 2015 roku do 85,5% w 2018 roku. Na przestrzeni czterech ostatnich lat największy wzrost udziału odnotowano dla cudzoziemców w wieku 20-24 lata (wzrost o 2 p.p.), natomiast dla cudzoziemców w wieku powyżej 49 lat odnotowano spadek ich udziału z 15,4% w 2015 roku do 12,9% w grudniu 2018 roku.

Według stanu na 31 grudnia 2018 r. w strukturach wiekowych wybranych grup obywatelstw można zauważyć różnice (Tabela 7 i Rysunek 6). W grupie cudzoziemców z krajów UE osoby w wieku poniżej 25 lat stanowią znacznie niższy odsetek niż w grupie cudzoziemców spoza krajów UE (odpowiednio 5,5% i 14,6%), natomiast odsetek obywateli krajów UE w wieku powyżej 49 lat jest wyższy niż w grupie cudzoziemców spoza krajów UE (odpowiednio 22,9% i 12,3%).

W strukturach wiekowych wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2018 roku również można zaobserwować różnice. Przykładowo struktury wiekowe obywateli Wietnamu i Rosji są zbliżone do struktury wiekowej obywateli krajów z UE. W odróżnieniu od obywateli pozostałych wybranych narodowości charakteryzują się niższym odsetkiem osób w wieku poniżej 25 lat (odpowiednio 7,8% i 6,4%) oraz wyższym odsetkiem osób w wieku powyżej 49 lat (odpowiednio 22,1% i 21,3%).

Wśród obywateli Ukrainy, u których pomiędzy wrześniem a grudniem 2018 roku odnotowano największy bezwzględny spadek liczby ubezpieczonych, liczba osób w wieku 20-34 lat zmniejszyła się o prawie 4,7 tys. Nie spowodowało to jednak znaczących zmian w strukturze wiekowej obywateli Ukrainy.

Tabela 4. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych					
Ogółem	184 188	293 188	440 255	569 116	569 724
19 lat i mniej	2 119	4 296	7 371	8 252	8 948
20-24	19 138	35 643	57 264	71 382	70 953
25-29	32 513	52 885	79 048	100 736	99 871
30-34	30 684	49 598	74 186	95 699	95 701
35-39	26 675	41 528	62 169	82 358	83 052
40-44	24 890	38 720	57 581	74 344	74 640
45-49	19 894	31 123	46 956	62 347	62 932
50-54	13 805	20 486	29 710	39 990	40 013
55-59	8 545	11 658	17 065	22 604	22 497
60-64	3 784	4 767	6 020	8 018	7 868
65 lat i więcej	2 141	2 484	2 885	3 386	3 249

*) stan na koniec września 2018 roku

Tabela 5. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
19 lat i mniej	1,2	1,5	1,7	1,4	1,6
20-24	10,4	12,2	13,0	12,5	12,5
25-29	17,7	18,0	18,0	17,7	17,5
30-34	16,7	16,9	16,9	16,8	16,8
35-39	14,5	14,2	14,1	14,5	14,6
40-44	13,5	13,2	13,1	13,1	13,1
45-49	10,8	10,6	10,7	11,0	11,0
50-54	7,5	7,0	6,7	7,0	7,0
55-59	4,6	4,0	3,9	4,0	3,9
60-64	2,1	1,6	1,4	1,4	1,4
65 lat i więcej	1,2	0,8	0,7	0,6	0,6

*) stan na koniec września 2018 roku

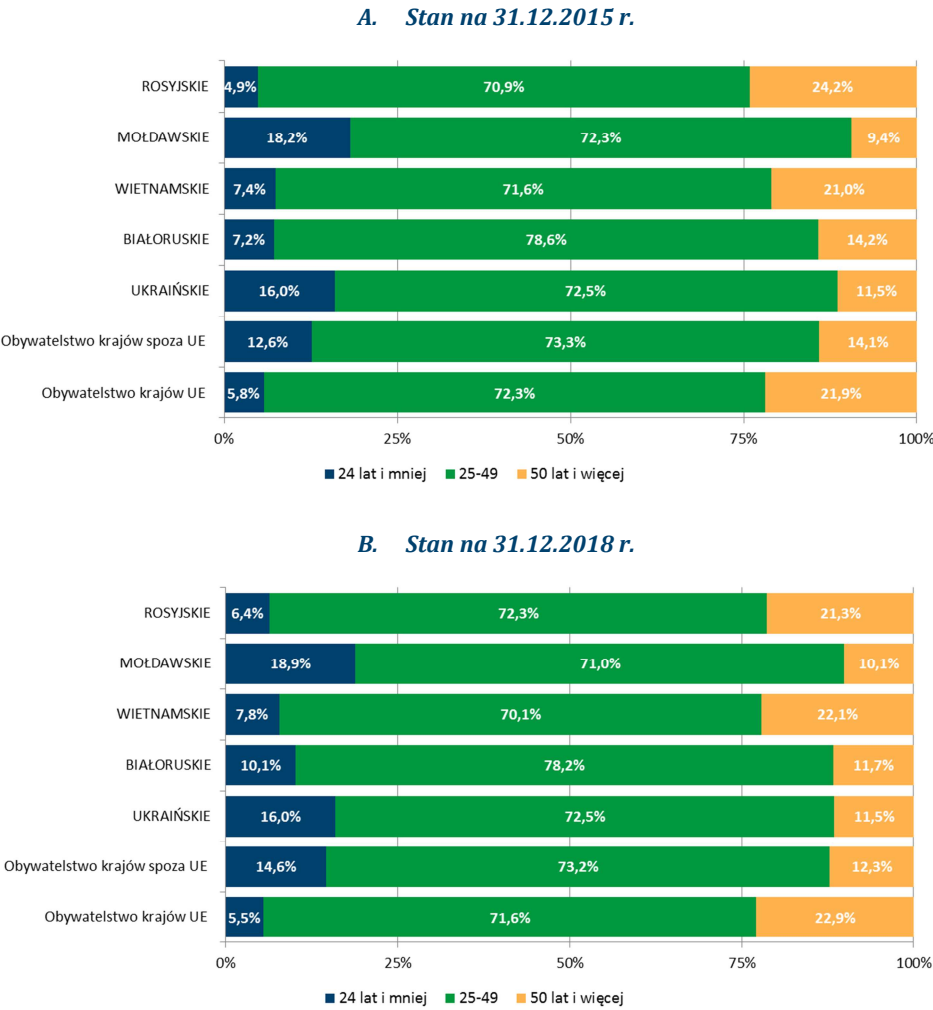
Tabela 6. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 31.12.2018 r.

Wiek	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	WIETNAMSKIE	MOŁDAWSKIE	ROSYJSKIE
Ogółem	35 960	533 764	420 723	34 143	8 138	7 656	7 569
19 lat i mniej	216	8 732	7 880	233	53	210	48
20-24	1 775	69 178	59 231	3 232	583	1 237	437
25-29	5 700	94 171	74 450	6 147	1 031	1 282	1 228
30-34	6 293	89 408	68 091	6 905	1 364	1 301	1 376
35-39	5 406	77 646	59 881	5 466	1 192	1 041	1 055
40-44	4 427	70 213	55 744	4 455	1 052	1 009	936
45-49	3 914	59 018	47 048	3 718	1 062	804	878
50-54	3 250	36 763	28 622	2 267	738	454	707
55-59	2 407	20 090	14 796	1 195	653	236	532
60-64	1 552	6 316	3 951	385	291	69	207
65 lat i więcej	1 020	2 229	1 029	140	119	13	165

Tabela 7. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 31.12.2018 r.

Wiek	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	WIETNAMSKIE	MOŁDAWSKIE	ROSYJSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
19 lat i mniej	0,6	1,6	1,9	0,7	0,7	2,7	0,6
20-24	4,9	13,0	14,1	9,5	7,2	16,2	5,8
25-29	15,9	17,6	17,7	18,0	12,7	16,7	16,2
30-34	17,5	16,8	16,2	20,2	16,8	17,0	18,2
35-39	15,0	14,5	14,2	16,0	14,6	13,6	13,9
40-44	12,3	13,2	13,2	13,0	12,9	13,2	12,4
45-49	10,9	11,1	11,2	10,9	13,0	10,5	11,6
50-54	9,0	6,9	6,8	6,6	9,1	5,9	9,3
55-59	6,7	3,8	3,5	3,5	8,0	3,1	7,0
60-64	4,3	1,2	0,9	1,1	3,6	0,9	2,7
65 lat i więcej	2,8	0,4	0,2	0,4	1,5	0,2	2,2

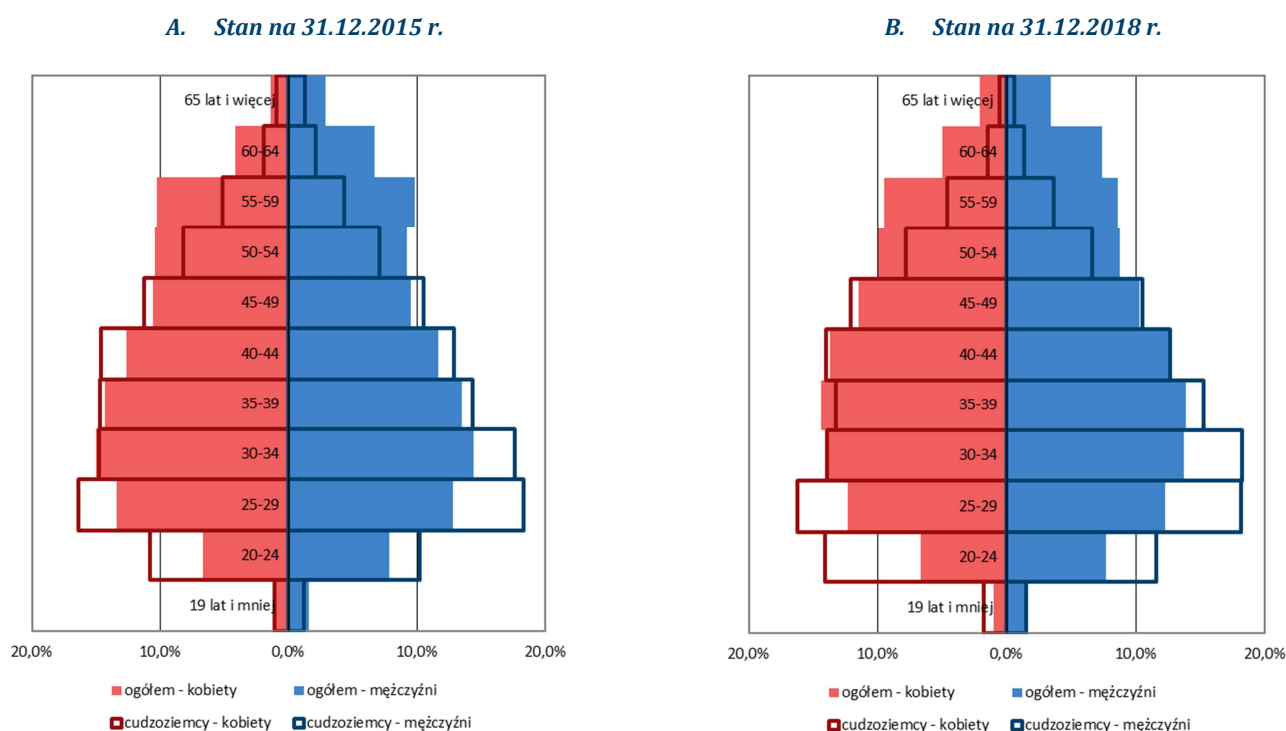
Rysunek 6. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku

3. Charakterystyka według płci i wieku

Piramida wieku ubezpieczonych w ZUS ogółem i ubezpieczonych cudzoziemców (Rysunek 7) dobrze obrazuje strukturę cudzoziemców według płci i wieku na tle analogicznej struktury ogółu ubezpieczonych w ZUS w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych. Udziały ubezpieczonych cudzoziemców w wieku poniżej 40 lat dla mężczyzn oraz w wieku poniżej 30 lat dla kobiet są wyższe niż udziały ogółu ubezpieczonych (w grudniu 2018 roku odpowiednio 64,7% i 48,9% dla mężczyzn oraz 32,1% oraz 20,0% dla kobiet), natomiast udziały ubezpieczonych cudzoziemców w wieku powyżej 49 lat są znacznie niższe niż udziały ogółu ubezpieczonych w ZUS (w grudniu 2018 roku odpowiednio 12,1% i 28,2% dla mężczyzn oraz 14,5% oraz 26,5% dla kobiet).

Rysunek 7. Piramidy wieku ubezpieczonych i cudzoziemców – udziały ubezpieczonych w danym wieku dla danej płci

4. Charakterystyka według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego

W badanym okresie wzrósł odsetek ubezpieczonych cudzoziemców, dla których nie ustalono województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego (z 27,6% w 2015 roku do 33,2% we wrześniu 2018 roku). W grudniu 2018 roku odnotowano spadek udziału cudzoziemców bez ustalonego województwa miejsca zamieszkania do 32,0%.

Pomiędzy wrześniem 2018 roku a grudniem 2018 roku największy bezwzględny spadek liczby osób bez ustalonego miejsca zamieszkania odnotowano dla obywateli Ukrainy (o 7,2 tys. osób). Odsetek obywateli Ukrainy bez ustalonego miejsca zamieszkania zmniejszył się z 36,2% do 34,9%.

W okresie od grudnia 2015 roku do września 2018 roku we wszystkich województwach systematycznie rosła liczba zamieszkałych cudzoziemców, którzy zgłoszeni zostali do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych (Tabela 8). Pomiędzy wrześniem a grudniem 2018 roku w czterech województwach (opolskim, podkarpackim, świętokrzyskim oraz warmińsko-mazurskim) odnotowano nieznaczny spadek liczby ubezpieczonych cudzoziemców.

W latach 2015-2018 największą dynamikę wzrostu liczby ubezpieczonych cudzoziemców (tj. około 4-krotny wzrost liczby zamieszkałych cudzoziemców) odnotowano w województwach: lubuskim, pomorskim, śląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.

Rozmieszczenie cudzoziemców według miejsca zamieszkania ubezpieczonego nie jest równomierne, a struktura cudzoziemców według województwa miejsca zamieszkania w ostatnich latach uległa zmianie (Tabela 9, Rysunek 8 i Rysunek 9). Zmalał odsetek cudzoziemców zamieszkałych w województwie mazowieckim, mimo że w województwie tym zanotowano największy bezwzględny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców. Natomiast w województwach: lubuskim, łódzkim, pomorskim, śląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim odsetek cudzoziemców tam zamieszkałych zwiększył się.

W całym badanym okresie zdecydowanie najwięcej ubezpieczonych cudzoziemców mieszkało na terenie województwa mazowieckiego (23,5% w grudniu 2015 roku oraz 16,8% w grudniu 2018 roku) a także dolnośląskiego (odpowiednio 7,9% oraz 7,9%), wielkopolskiego (6,2% oraz 7,6%), śląskiego (4,9% i 6,2%) i małopolskiego (5,7% oraz 5,1%). Najmniej cudzoziemców mieszkało w województwie świętokrzyskim (1,0% oraz 0,7%).

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można nieznaczne różnice w strukturze według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego (Tabela 10). Odsetek cudzoziemców z krajów UE, dla których nie ustalono województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego, jest niższy niż w przypadku cudzoziemców spoza krajów UE (odpowiednio 27,4% oraz 32,3%). W grudniu 2018 roku cudzoziemcy z krajów UE zamieszkiwali głównie w województwach: mazowieckim (22,3%), małopolskim (11,8%) oraz dolnośląskim (7,8%), natomiast cudzoziemcy z krajów spoza UE: mazowieckim (16,4%), dolnośląskim (7,9%) oraz wielkopolskim (7,8%).

W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2018 roku również można zaobserwować różnice:

- struktura obywateli Rosji jest zbliżona do struktury cudzoziemców z krajów UE;
- zdecydowana większość obywateli Wietnamu mieszkała w województwie mazowieckim (79,5%), w pozostałych województwach odsetek Wietnamczyków był niewielki (0,1-3,5%);
- dla ponad 43% obywateli Białorusi nie określono województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Najliczniejsza grupa obywateli Białorusi mieszkała w województwie mazowieckim (19,3%) oraz podlaskim (8,2%);
- dla prawie 39% obywateli Mołdawii nie określono województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Najliczniejsza grupa obywateli Mołdawii mieszkała w województwie pomorskim (9,4%), wielkopolskim (9,0%) i mazowieckim (7,3%).

Tabela 8. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych					
Ogółem	184 188	293 188	440 255	569 116	569 724
DOLNOŚLĄSKIE	14 588	21 980	34 873	43 924	44 839
KUJAWSKO-POMORSKIE	4 576	6 195	10 346	13 340	13 524
LUBELSKIE	3 630	5 238	6 575	10 192	10 214
LUBUSKIE	3 952	7 081	10 825	13 878	14 575
ŁÓDZKIE	7 406	11 202	17 123	22 475	23 440
MAŁOPOLSKIE	10 497	15 748	21 847	27 687	29 008
MAZOWIECKIE	43 200	55 571	77 493	93 574	95 527
OPOLSKIE	3 501	5 471	8 566	10 141	9 828
PODKARPACKIE	2 805	3 853	5 496	6 947	6 877
PODLASKIE	3 195	3 890	5 673	7 176	7 188
POMORSKIE	6 522	11 786	17 174	23 916	24 502
ŚLĄSKIE	8 997	16 549	26 527	35 129	35 577
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 779	2 374	3 065	3 957	3 786
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	2 073	3 523	5 668	6 881	6 540
WIELKOPOLSKIE	11 472	20 689	32 542	42 831	43 220
ZACHODNIOPOMORSKIE	5 210	9 186	13 760	18 314	18 657
nieustalone województwo	50 785	92 852	142 702	188 754	182 422

^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Tabela 9. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	7,9	7,5	7,9	7,7	7,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	2,5	2,1	2,4	2,3	2,4
LUBELSKIE	2,0	1,8	1,5	1,8	1,8
LUBUSKIE	2,1	2,4	2,5	2,4	2,6
ŁÓDZKIE	4,0	3,8	3,9	3,9	4,1
MAŁOPOLSKIE	5,7	5,4	5,0	4,9	5,1
MAZOWIECKIE	23,5	19,0	17,6	16,4	16,8
OPOLSKIE	1,9	1,9	1,9	1,8	1,7
PODKARPACKIE	1,5	1,3	1,2	1,2	1,2
PODLASKIE	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3
POMORSKIE	3,5	4,0	3,9	4,2	4,3
ŚLĄSKIE	4,9	5,6	6,0	6,2	6,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,0	0,8	0,7	0,7	0,7
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	1,1	1,2	1,3	1,2	1,1
WIELKOPOLSKIE	6,2	7,1	7,4	7,5	7,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	2,8	3,1	3,1	3,2	3,3
nieustalone województwo	27,6	31,7	32,4	33,2	32,0

^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 8. Udziały cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego

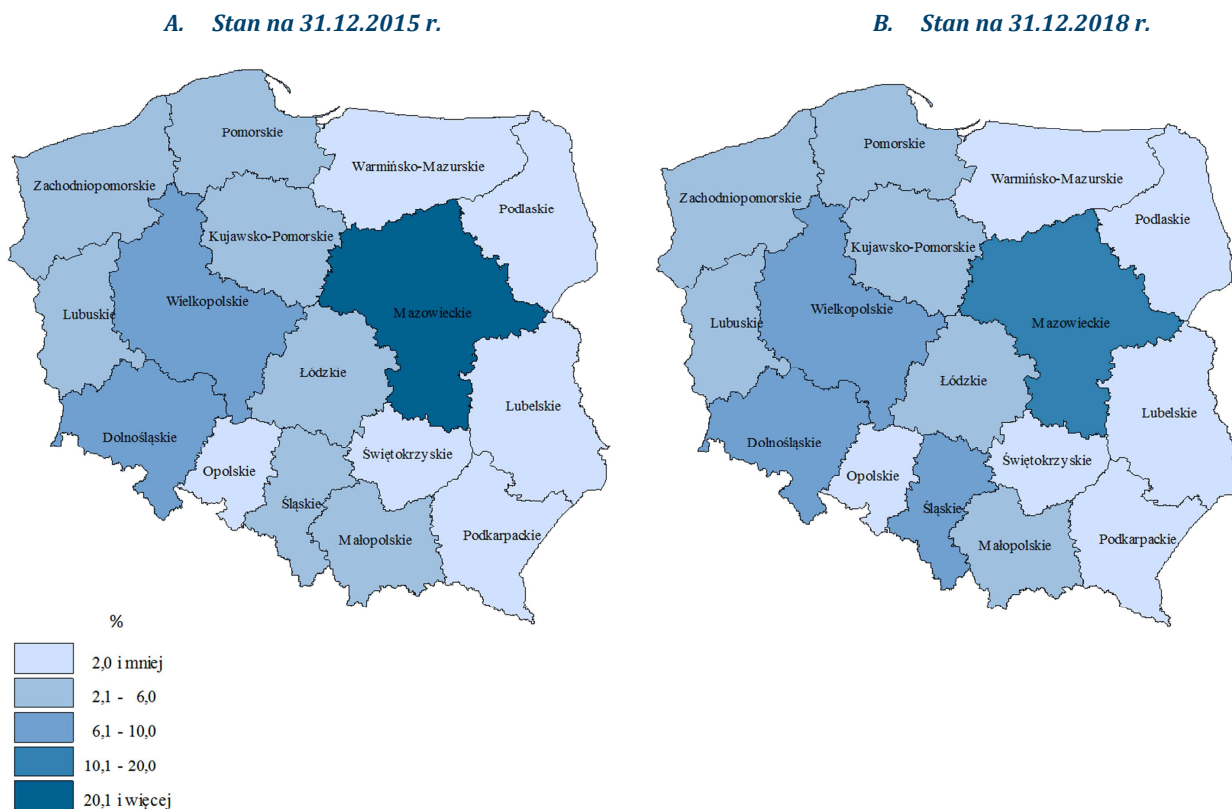
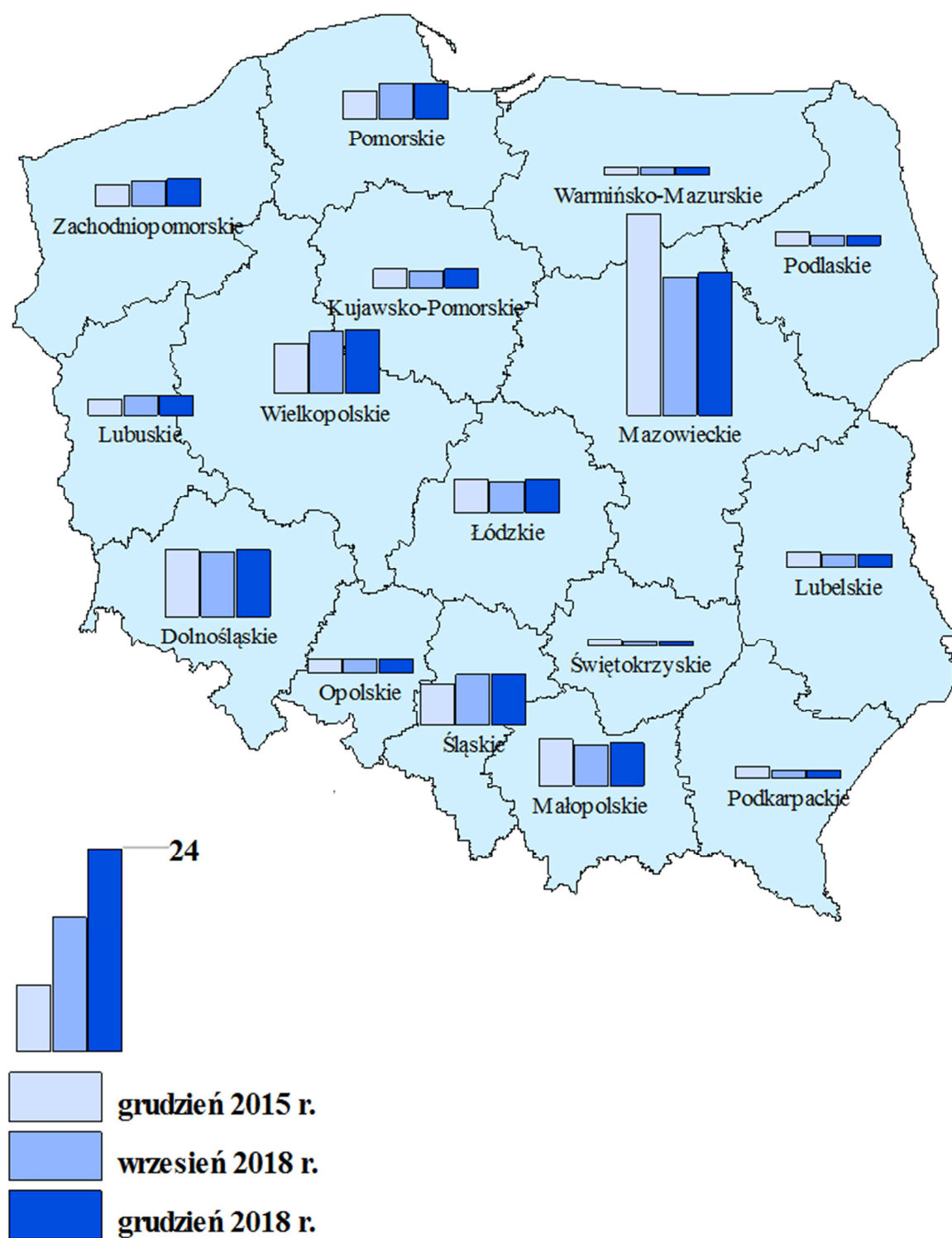

Tabela 10. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego – stan na 31.12.2018 r.

Województwo miejsca zamieszkania ubezpieczonego	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	WIETNAMSKIE	MOŁDAWSKIE	ROSYJSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	7,8	7,9	8,5	3,8	2,0	3,8	8,2
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,9	2,4	2,5	1,4	1,0	2,7	2,6
LUBELSKIE	1,5	1,8	1,8	2,6	0,5	1,1	2,3
LUBUSKIE	1,4	2,6	2,9	1,2	0,5	2,2	1,5
ŁÓDZKIE	3,5	4,2	4,0	2,3	2,9	4,6	4,0
MAŁOPOLSKIE	11,8	4,6	4,4	2,7	3,5	2,3	10,4
MAZOWIECKIE	22,3	16,4	12,8	19,3	79,5	7,3	26,1
OPOLSKIE	1,2	1,8	1,9	0,6	0,3	4,4	0,9
PODKARPACKIE	1,4	1,2	1,2	0,3	0,5	0,6	1,1
PODLASKIE	0,9	1,3	0,7	8,2	0,1	0,7	3,2
POMORSKIE	4,4	4,3	4,1	4,3	2,6	9,4	9,1
ŚLĄSKIE	5,8	6,3	6,6	2,1	2,9	5,7	4,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,8	0,7	0,6	0,3	0,3	1,1	0,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,3	1,1	1,0	1,3	0,1	2,2	2,8
WIELKOPOLSKIE	4,5	7,8	8,5	4,2	0,8	9,0	4,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	2,2	3,3	3,5	2,1	1,4	3,9	2,6
nieustalone województwo	27,4	32,3	34,9	43,2	1,2	38,8	14,7

Rysunek 9. Zmiany w udziale cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa miejsca zamieszkania ubezpieczonego

5. Charakterystyka według wybranych tytułów ubezpieczeń

Analizie poddano cztery wybrane grupy cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wyodrębnione na podstawie kodu tytułu ubezpieczenia, tj.:

- pracownicy (kod 01xx),
- osoby prowadzące pozarolniczą działalność (kod 05xx),
- osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (kod 04xx),
- bezrobotni (kod 09xx).

W latach 2015-2018 największą grupę spośród ubezpieczonych cudzoziemców stanowili pracownicy (w grudniu 2018 roku – 57,3%) (Tabela 11 i Rysunek 11). Drugą pod względem liczności grupą były osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (w grudniu 2018 roku – 39,3%). Osoby wykonujące pozarolniczą działalność stanowiły niewielki odsetek w badanej grupie cudzoziemców (w grudniu 2018 roku – 3,1%), a udział cudzoziemców zgłoszonych jako osoby bezrobotne wynosił poniżej 1%.

W badanym okresie zaobserwować można zmiany w strukturze cudzoziemców według wybranych tytułów ubezpieczeń (Rysunek 11). Z roku na rok wzrasta udział cudzoziemców zgłaszanych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (z 30,3% w 2015 roku do 40,4% we wrześniu 2018 roku). Odsetek cudzoziemców wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę spadł z 60,9% w 2015 roku do 56,3% we wrześniu 2018 roku.

W grudniu 2018 w porównaniu do września 2018 roku tendencje zaobserwowane we wcześniejszych badanych okresach uległy zmianie. W grudniu 2018 roku odsetek cudzoziemców zgłaszanych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej nieznacznie zmniejszył się do 39,3%, natomiast odsetek cudzoziemców wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę nieznacznie wzrósł do 57,3%.

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw występują różnice w strukturze według wybranych tytułów ubezpieczeń i na przestrzeni ostatnich czterech lat różnice te pogłębiły się (Rysunek 12). W grupie cudzoziemców z krajów UE osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę stanowią znacznie wyższy odsetek niż w grupie cudzoziemców spoza krajów UE (według stanu na 31 grudnia 2018 r. odpowiednio 68,6% i 56,6%). Cudzoziemcy z krajów UE znacznie częściej niż cudzoziemcy spoza krajów UE prowadzą pozarolniczą działalność (według stanu na 31 grudnia 2018 r. odpowiednio 16,9% i 2,2%). Obywatele krajów spoza UE znacznie częściej niż obywatele krajów UE wykonują pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (według stanu na 31 grudnia 2018 r. odpowiednio 41,0% i 14,2%).

W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2018 roku również można zaobserwować różnice. Przykładowo struktury obywateli Białorusi, Wietnamu i Rosji są zbliżone do struktury obywateli krajów z UE. W odróżnieniu od obywateli pozostałych wybranych narodowości charakteryzują się wyższym odsetkiem osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę (odpowiednio 70,3%, 76,8% i 74,3%) oraz niższym odsetkiem osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (odpowiednio 25,5%, 10,2% i 15,8%).

Na przestrzeni ostatnich czterech lat największe zmiany nastąpiły w strukturze obywateli Mołdawii. Wśród obywateli Mołdawii udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę zmniejszył się z 71,9% w grudniu 2015 roku do 39,3% we wrześniu 2018 roku i 34,2% w grudniu 2018 roku, natomiast udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej wzrósł z 26,1% w grudniu 2015 roku do 59,9% we wrześniu 2018 roku i 65,0% w grudniu 2018 roku.

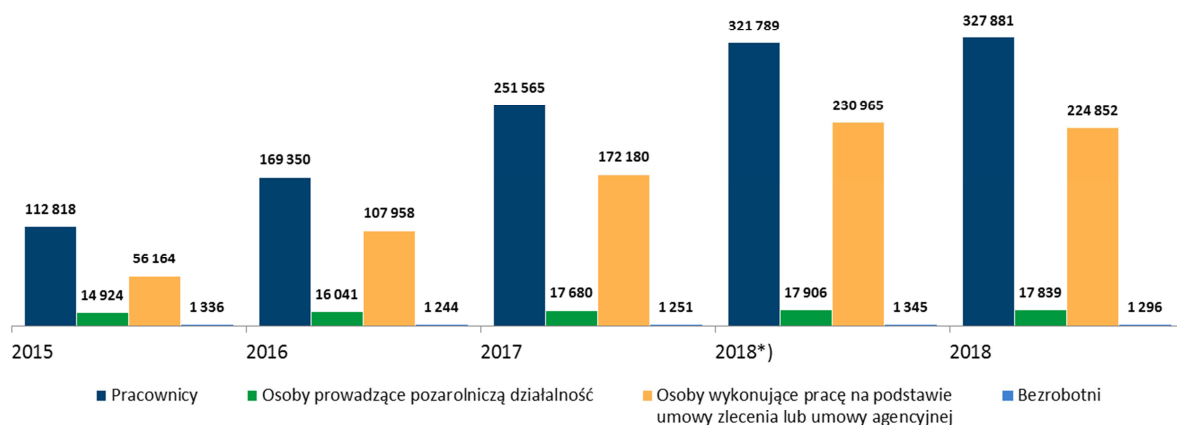
W grudniu 2018 roku w porównaniu do września 2018 roku największy bezwzględny spadek liczby osób zgłaszanych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej odnotowano dla obywateli Ukrainy (o prawie 8,8 tys. osób), a ich odsetek zmniejszył się z 47,1% do 45,7%. Dodatkowo dla obywateli Ukrainy odnotowano najwyższy bezwzględny wzrost (o ponad 3 tys.) osób zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę, a ich odsetek wzrósł z 51,8% do 53,2%.

Tabela 11. Liczba cudzoziemców⁴ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych					
Pracownicy	112 818	169 350	251 565	321 789	327 881
Osoby prowadzące pozarolniczą działalność	14 924	16 041	17 680	17 906	17 839
Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej	56 164	107 958	172 180	230 965	224 852
Bezrobotni	1 336	1 244	1 251	1 345	1 296

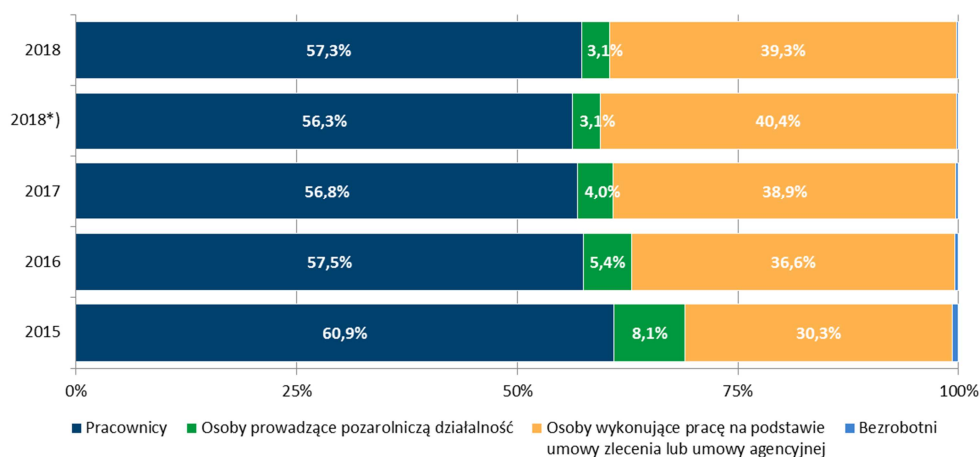
^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 10. Zmiana liczby cudzoziemców⁵ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku

^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 11. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku

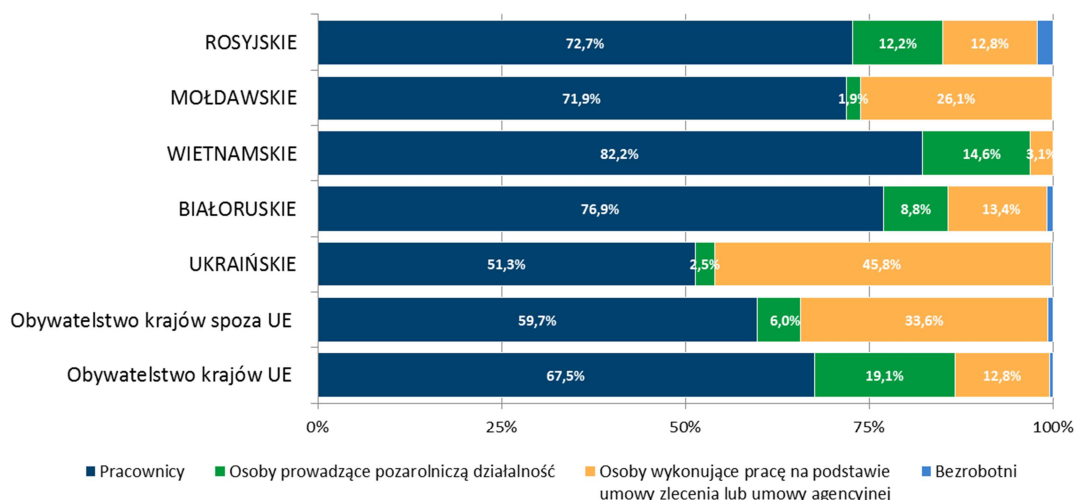
^{*)} stan na koniec września 2018 roku

⁴ Jeżeli ubezpieczony zgłoszony jest kilka razy z tym samym wybranym tytułem ubezpieczenia wystąpi tylko raz. Jeżeli natomiast są to różne tytuły ubezpieczenia wystąpi tyle razy, ile różnych wybranych tytułów wystąpi. W liczbie tej nie uwzględniono ponadto ubezpieczonych, którzy z uwagi na inny tytuł ubezpieczenia, błędne dane o tytule ubezpieczeń lub ich brak nie mogli zostać przypisani do wybranych czterech grup tytułów ubezpieczeń.

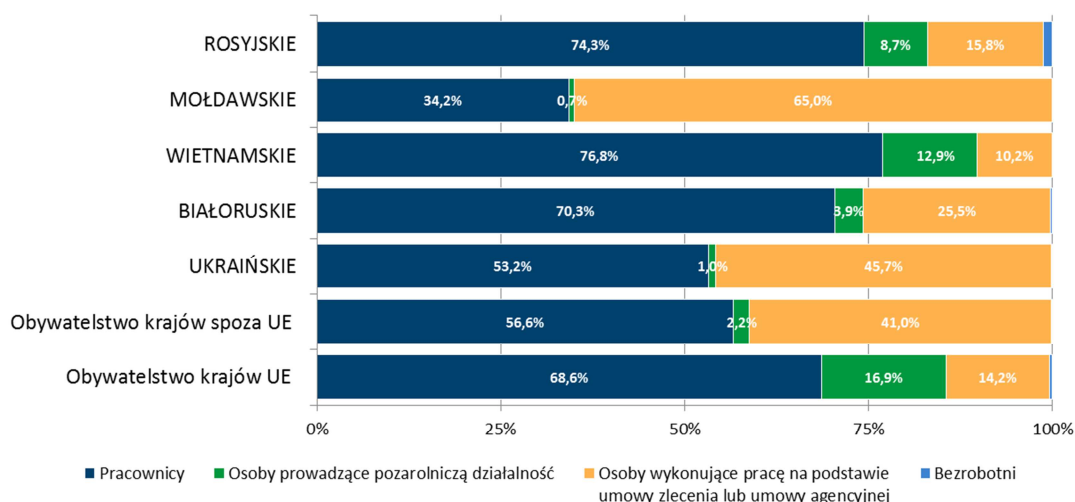
⁵ Jw.

Rysunek 12. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wg kraju obywatelstwa i wybranych tytułów ubezpieczeń

A. Stan na 31.12.2015 r.

B. Stan na 31.12.2018 r.

6. Charakterystyka według województwa siedziby płatnika

W okresie od grudnia 2015 roku do września 2018 roku we wszystkich województwach systematycznie rosła liczba ubezpieczonych cudzoziemców (Tabela 12). Pomiędzy wrześniem a grudniem 2018 roku w 11 województwach odnotowano nieznaczny spadek liczby ubezpieczonych cudzoziemców. Największy ubytek ubezpieczonych cudzoziemców odnotowano w województwie śląskim (o 2,9 tys. osób), dolnośląskim, łódzkim i wielkopolskim (o 0,7 tys. osób) oraz zachodniopomorskim (o 0,6 tys. osób).

W latach 2015-2018 największą dynamikę wzrostu liczby ubezpieczonych cudzoziemców odnotowano w województwie pomorskim (blisko 5-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców), a najniższą w województwie mazowieckim (2-krotny wzrost). W liczbach bezwzględnych największy przyrost odnotowano w województwie mazowieckim (o 88,3 tys.), wielkopolskim (o 39,8 tys.), śląskim (36,5 tys.) i dolnośląskim (35,0 tys.), a najmniejszy (poniżej 10 tys.) w województwach: świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim, podlaskim i podkarpackim.

Rozmieszczenie cudzoziemców według województwa siedziby płatnika nie jest równomierne (Tabela 13) i jest zbliżone do rozmieszczenia cudzoziemców według miejsca zamieszkania ubezpieczonych. W całym badanym okresie zdecydowanie najwięcej cudzoziemców ubezpieczonych było na terenie województwa mazowieckiego (36,6% w grudniu 2015 roku oraz 27,3% w grudniu 2018 roku), a także wielkopolskiego (7,9% oraz 9,5%), dolnośląskiego (odpowiednio 9,7% oraz 9,3%), małopolskiego (9,9% oraz 8,5%) oraz śląskiego (6,3% i 8,4%). Najmniej cudzoziemców pracowało w województwie świętokrzyskim (1,0% oraz 1,2%) i warmińsko-mazurskim (1,1% oraz 1,4%).

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można nieznaczne różnice w strukturze według województwa siedziby płatnika. W grudniu 2018 roku cudzoziemcy z krajów UE pracowali głównie w województwach: mazowieckim (40,4%), małopolskim (13,3%) oraz dolnośląskim (9,4%), natomiast cudzoziemcy z krajów spoza UE w: mazowieckim (26,4%), wielkopolskim (9,7%) oraz dolnośląskim (9,3%).

W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2018 roku również można zaobserwować różnice:

- najmniejszy udział pracujących w województwie mazowieckim odnotowano wśród obywateli Ukrainy (22,1%);
- zdecydowana większość obywateli Wietnamu pracowała w województwie mazowieckim (80,4%), w pozostałych województwach odsetek Wietnamczyków był niewielki (0,1-3,3%);
- poza województwem mazowieckim najliczniejsza grupa obywateli Białorusi pracowała w województwie podlaskim (13,3%) oraz lubelskim (10,4%);
- poza województwem mazowieckim najliczniejsza grupa obywateli Mołdawii pracowała w województwie małopolskim (13,4%) oraz wielkopolskim (10,4%).

Tabela 12. Liczba cudzoziemców⁶ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych					
DOLNOŚLĄSKIE	17 990	31 560	46 964	53 671	53 003
KUJAWSKO-POMORSKIE	5 775	9 719	15 253	21 006	20 817
LUBELSKIE	5 032	8 092	12 907	17 358	17 094
LUBUSKIE	5 103	9 487	14 563	20 849	21 873
ŁÓDZKIE	8 356	15 288	25 575	36 867	36 153
MAŁOPOLSKIE	18 433	31 038	41 606	47 670	48 758
MAZOWIECKIE	67 947	89 719	124 372	151 115	156 239
OPOLSKIE	4 306	7 163	11 664	18 136	17 756
PODKARPACKIE	3 623	4 986	7 956	10 691	10 687
PODLASKIE	2 861	3 666	6 428	9 811	9 387
POMORSKIE	7 563	14 171	24 089	35 180	35 272
ŚLĄSKIE	11 774	23 269	37 693	51 147	48 243
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 781	3 006	5 575	7 504	7 140
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	2 053	3 646	6 312	7 918	8 016
WIELKOPOLSKIE	14 626	26 338	41 574	55 093	54 414
ZACHODNIOPOMORSKIE	6 148	10 791	16 253	22 931	22 349
nieustalone województwo	2 367	3 186	4 107	5 012	5 037

*) stan na koniec września 2018 roku

⁶ Jeżeli ubezpieczony zatrudniony jest u kilku płatników z siedzibą w tym samym województwie wystąpi tylko raz. Jeżeli natomiast są to płatnicy o siedzibach w różnych województwach wystąpi tyle razy, ile różnych województw mają siedziby tych płatników.

Tabela 13. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	9,7	10,7	10,6	9,4	9,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	3,1	3,3	3,4	3,7	3,6
LUBELSKIE	2,7	2,7	2,9	3,0	3,0
LUBUSKIE	2,7	3,2	3,3	3,6	3,8
ŁÓDZKIE	4,5	5,2	5,8	6,4	6,3
MAŁOPOLSKIE	9,9	10,5	9,4	8,3	8,5
MAZOWIECKIE	36,6	30,4	28,1	26,4	27,3
OPOLSKIE	2,3	2,4	2,6	3,2	3,1
PODKARPACKIE	2,0	1,7	1,8	1,9	1,9
PODLASKIE	1,5	1,2	1,5	1,7	1,6
POMORSKIE	4,1	4,8	5,4	6,2	6,2
ŚLĄSKIE	6,3	7,9	8,5	8,9	8,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,0	1,0	1,3	1,3	1,2
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	1,1	1,2	1,4	1,4	1,4
WIELKOPOLSKIE	7,9	8,9	9,4	9,6	9,5
ZACHODNIOPOMORSKIE	3,3	3,7	3,7	4,0	3,9
nieustalone województwo	1,3	1,1	0,9	0,9	0,9

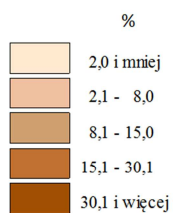
*) stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 13. Udziały cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika

A. Stan na 31.12.2015 r.

B. Stan na 31.12.2018 r.

Rysunek 14. Zmiany w udziale cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika

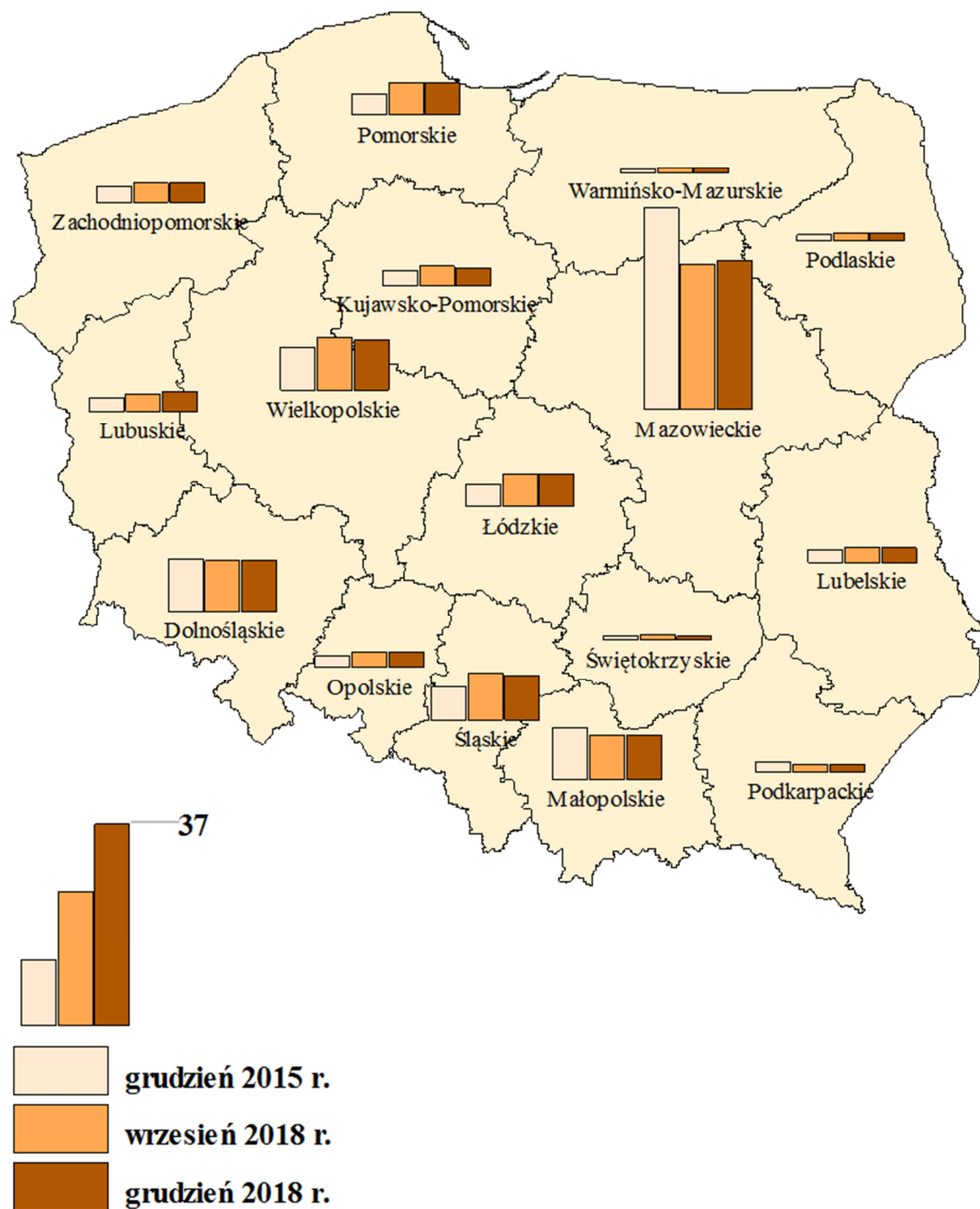

Tabela 14. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i województwa siedziby płatnika – stan na 31.12.2018 r.

Województwo siedziby płatnika	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	WIETNAMSKIE	MOŁDAWSKIE	ROSYJSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	9,4	9,3	10,2	4,7	2,1	2,7	7,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,9	3,8	4,2	2,1	1,0	3,6	2,6
LUBELSKIE	1,6	3,1	2,8	10,4	0,4	0,7	3,0
LUBUSKIE	1,9	4,0	4,4	1,8	0,7	8,1	1,5
ŁÓDZKIE	3,3	6,5	7,0	3,3	3,0	3,7	4,2
MAŁOPOLSKIE	13,3	8,2	8,5	3,7	3,3	13,4	12,3
MAZOWIECKIE	40,4	26,4	22,1	37,6	80,4	27,5	35,7
OPOLSKIE	1,5	3,2	3,7	0,9	0,3	5,2	1,0
PODKARPACKIE	1,5	1,9	2,1	0,6	0,3	1,0	1,2
PODLASKIE	1,0	1,7	0,9	13,3	0,1	0,4	2,9
POMORSKIE	5,0	6,2	6,4	6,0	2,8	5,9	10,2
ŚLĄSKIE	7,0	8,5	9,4	3,0	2,5	7,6	5,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,7	1,3	1,3	1,0	0,3	4,2	0,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,9	1,4	1,3	2,8	0,1	1,2	3,1
WIELKOPOLSKIE	6,0	9,7	10,7	5,7	0,9	10,4	5,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	2,8	4,0	4,3	2,5	1,5	4,1	2,7
nieustalone województwo	1,9	0,8	0,8	0,6	0,4	0,5	1,0

7. Charakterystyka według sekcji PKD płatnika

W latach 2015-2018 lista dziesięciu sekcji PKD, w których było najwięcej ubezpieczonych cudzoziemców nie uległa zmianie, a odsetek ubezpieczonych w nich cudzoziemców wzrósł z 84,3% w 2015 roku do 89,9% we wrześniu 2018 roku oraz 90,2% w grudniu 2018 roku (Tabela 15 i Tabela 16).

Sekcje PKD, w których odnotowano największą dynamikę wzrostu liczby ubezpieczonych cudzoziemców to:

- **Sekcja N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA** – w 2018 roku odnotowano blisko 5-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku, natomiast odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji wzrósł z 15,2% w 2015 roku do 24,8% w grudniu 2018 roku. Do sekcji tej należą m.in. agencje pracy tymczasowej oraz działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni;
- **Sekcja C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE** – w 2018 roku odnotowano przeszło 3-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku, natomiast odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji wzrósł z 13,9% w 2015 roku do 15,4% w grudniu 2018 roku;
- **Sekcja H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA** – w 2018 roku odnotowano blisko 4-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku, natomiast odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji wzrósł z 9,3% w 2015 roku do 12,1% w grudniu 2018 roku;
- **Sekcja F - BUDOWNICTWO** – w 2018 roku odnotowano ponad 5-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku, natomiast odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji wzrósł z 6,4% w 2015 roku do 12,4% we wrześniu 2018 roku. W grudniu 2018 roku odnotowano spadek liczby ubezpieczonych cudzoziemców w sekcji F o ponad 4,5 tys., co spowodowało zmniejszenie udziału ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji do 11,6%.

W pozostałych sekcjach PKD liczba ubezpieczonych cudzoziemców również wzrosła, jednak ich udział w strukturze według PKD zmniejszył się w stosunku do 2015 roku.

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można różnice w strukturze według sekcji PKD płatnika (Tabela 17). Według stanu na 31 grudnia 2018 r. w grupie cudzoziemców z krajów UE dominującymi sekcjami PKD są:

- Sekcja M – DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (13,2%),
- Sekcja G – HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (12,9%),
- Sekcja J – INFORMACJA I KOMUNIKACJA (11,7%).

W strukturze cudzoziemców spoza krajów UE dominującymi sekcjami PKD są:

- Sekcja N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (26,0%),
- Sekcja C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (15,9%),
- Sekcja H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (12,6%),
- Sekcja F - BUDOWNICTWO (12,0%).

W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2018 roku również można zaobserwować znaczne różnice. Przykładowo struktury obywateli Rosji są zbliżone do struktury obywateli krajów z UE (14,6% obywateli Rosji pracuje w sekcji G – HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE, natomiast 14,3% w sekcji J – INFORMACJA I KOMUNIKACJA). Wśród obywateli Białorusi dominującą sekcją jest sekcja H – TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (33,0%). Natomiast zdecydowana większość obywateli Wietnamu pracuje w dwóch sekcjach, tj. w sekcji G – HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (52,9%) oraz w sekcji I – DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI (25,8%).

Wśród obywateli Ukrainy, u których pomiędzy wrześniem a grudniem 2018 roku odnotowano największy bezwzględny spadek liczby ubezpieczonych, liczba ubezpieczonych w sekcji F - BUDOWNICTWO zmniejszyła się o ponad 4,6 tys., a udział tej sekcji wśród ogółu ubezpieczonych w ZUS obywateli Ukrainy zmniejszył się z 14,1% we wrześniu 2018 roku do 13,2% w grudniu 2018 roku.

Tabela 15. Liczba cudzoziemców⁷ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych					
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	29 558	66 783	121 689	143 560	143 737
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	26 957	47 078	69 447	88 655	89 543
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	17 989	33 402	51 719	67 855	70 032
F - BUDOWNICTWO	12 426	23 697	42 940	71 562	67 043
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	29 894	37 688	48 165	55 744	55 384
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	11 072	16 529	23 991	30 371	30 639
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	12 286	16 462	21 566	27 573	28 882
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	8 438	11 839	14 487	16 362	16 641
P - EDUKACJA	9 658	10 106	10 926	9 976	10 722
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	5 185	6 511	8 459	9 344	10 061
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	30 553	36 325	47 221	58 397	57 010

*) stan na koniec września 2018 roku

⁷ Jeżeli ubezpieczony zatrudniony jest u kilku płatników z tym samym PKD wystąpi tylko raz. Jeżeli natomiast są to płatnicy o różnych PKD wystąpi tyle razy, ile różnych PKD mają ci płatnicy.

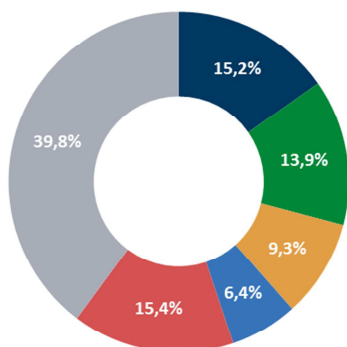
Tabela 16. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	15,2	21,8	26,4	24,8	24,8
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	13,9	15,4	15,1	15,3	15,4
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	9,3	10,9	11,2	11,7	12,1
F - BUDOWNICTWO	6,4	7,7	9,3	12,4	11,6
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	15,4	12,3	10,5	9,6	9,6
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	5,7	5,4	5,2	5,2	5,3
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	6,3	5,4	4,7	4,8	5,0
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	4,3	3,9	3,1	2,8	2,9
P - EDUKACJA	5,0	3,3	2,4	1,7	1,8
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	2,7	2,1	1,8	1,6	1,7
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	15,7	11,9	10,3	10,1	9,8

*) stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 15. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika

A. Stan na 31.12.2015 r.

B. Stan na 31.12.2018 r.

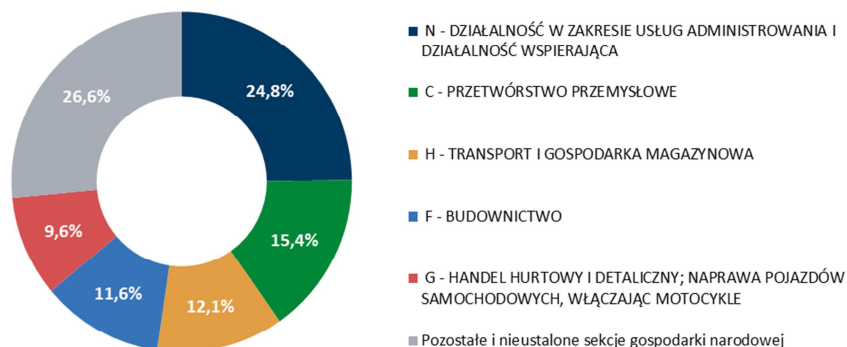

Tabela 17. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i sekcji PKD płatnika – stan na 31.12.2018 r.

Sekcja PKD płatnika	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	WIETNAMSKIE	MOŁDAWSKIE	ROSYJSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	7,7	26,0	29,4	12,3	1,2	35,7	9,5
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	9,4	15,9	17,0	9,7	2,4	29,6	10,0
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	5,0	12,6	12,6	33,0	0,4	6,6	8,2
F - BUDOWNICTWO	5,4	12,0	13,2	12,8	0,9	7,0	4,6
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	12,9	9,3	7,3	9,3	52,9	5,0	14,6
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	2,6	5,5	4,6	2,8	25,8	1,4	3,5
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	13,2	4,4	3,9	4,4	3,6	8,0	8,1
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	11,7	2,3	1,4	2,9	0,9	0,6	14,3
P - EDUKACJA	7,4	1,5	0,9	2,1	0,4	0,4	5,9
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	5,4	1,5	1,3	1,9	0,3	0,5	4,2
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	19,3	9,2	8,4	8,8	11,3	5,3	17,2

CUDZOZIEMCY ZGŁOSZENI DO UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO

Obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, które są:

- pracownikami, oprócz prokuratorów,
- członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych,
- osobami odbywającymi służbę zastępczą.

Dobrowolnie (na swój wniosek) do ubezpieczenia chorobowego mogą przystąpić osoby, które są objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, m.in.:

- prowadzące pozarolniczą działalność,
- wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej.

Zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa w latach 2015-2018

Z uwagi na objęcie wybranych grup ubezpieczonych (m.in. osób prowadzących pozarolniczą działalność oraz osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej) dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym liczba cudzoziemców, którzy podlegali ubezpieczeniu chorobowemu w latach 2015-2018 (Tabela 18) jest niższa niż w przypadku cudzoziemców, którzy podlegali ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

W latach 2015-2018 odsetek ubezpieczonych cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego w liczbie cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zmniejszył się z 74,8% w 2015 roku do 67,2% w grudniu 2018 roku (Tabela 19). Zmiany te dotyczą cudzoziemców spoza UE, dla których odsetek ten zmniejszył się z 73,6% w 2015 roku do 66,3% w grudniu 2018 roku. Największe zmiany w tym zakresie odnotowano wśród obywateli Mołdawii, dla których odsetek ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego zmniejszył się z 86,8% w 2015 roku do 48,9% w grudniu 2018 roku, co związane jest ze znacznym wzrostem udziału obywateli Mołdawii

wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (Rysunek 12). W przypadku obywateli krajów UE odsetek ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego utrzymuje się na podobnym poziomie 80-81%.

W poszczególnych latach badanego okresu udziały cudzoziemców z krajów UE zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego w ogólnej liczbie cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego są wyższe niż analogiczne udziały cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych. Wynika to ze struktury cudzoziemców według kraju obywatelstwa i tytułu ubezpieczenia oraz większego odsetka obywateli krajów UE wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę, którzy obowiązkowo podlegają ubezpieczeniu chorobowemu.

W badanym okresie struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa, podobnie jak struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, ulegała dynamicznym zmianom (Tabela 20 i Rysunek 16). Udział cudzoziemców z krajów UE systematycznie spada (z 17,3% w grudniu 2015 roku do 7,6% we wrześniu i w grudniu 2018 roku), natomiast udział cudzoziemców z krajów spoza UE systematycznie rośnie (z 82,7% w grudniu 2015 roku do 92,4% we wrześniu i w grudniu 2018 roku). Największe zmiany obserwowane są we wzroście udziału obywateli z Ukrainy (z 48,5% w grudniu 2015 do 69,6% we wrześniu 2018 roku i 69,1% w grudniu 2018 roku).

Wśród obywateli Ukrainy, pomimo największego bezwzględnego spadku liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, pomiędzy wrześniem a grudniem 2018 roku odnotowano wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego. Związane jest to ze zmianą struktury obywateli Ukrainy w wybranych grupach według tytułów ubezpieczeń. Dla obywateli Ukrainy pomiędzy wrześniem a grudniem 2018 roku odnotowano spadek odsetka osób zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (dobrowolnie podlegających ubezpieczeniu chorobowemu) przy jednoczesnym wzroście odsetka osób zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę (obowiązkowo podlegających ubezpieczeniu chorobowemu).

Tabela 18. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczenia chorobowego					
Ogółem	137 723	207 193	299 089	378 816	382 889
Obywatelstwo krajów UE	23 855	25 675	27 425	28 861	29 015
Obywatelstwo krajów spoza UE	113 868	181 518	271 664	349 955	353 874
w tym:					
UKRAIŃSKIE	66 861	123 591	197 232	263 804	264 528
BIAŁORUSKIE	7 704	12 017	19 299	25 372	26 591
WIETNAMSKE	5 762	6 108	6 952	7 364	7 408
MOŁDAWSKIE	2 280	4 017	4 340	3 963	3 746
ROSYJSKIE	3 920	4 795	5 574	6 036	6 263

^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Tabela 19. Udział cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego w liczbie cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Ogółem	74,8	70,7	67,9	66,6	67,2
Obywatelstwo krajów UE	81,1	81,0	80,4	81,1	80,7
Obywatelstwo krajów spoza UE	73,6	69,4	66,9	65,6	66,3
w tym:					
UKRAIŃSKIE	66,1	63,6	62,3	62,0	62,9
BIAŁORUSKIE	86,5	83,7	80,4	77,8	77,9
WIETNAMSKIE	93,8	93,6	91,6	90,9	91,0
MOŁDAWSKIE	86,8	80,0	66,7	54,0	48,9
ROSYJSKIE	83,5	84,3	83,8	83,2	82,7

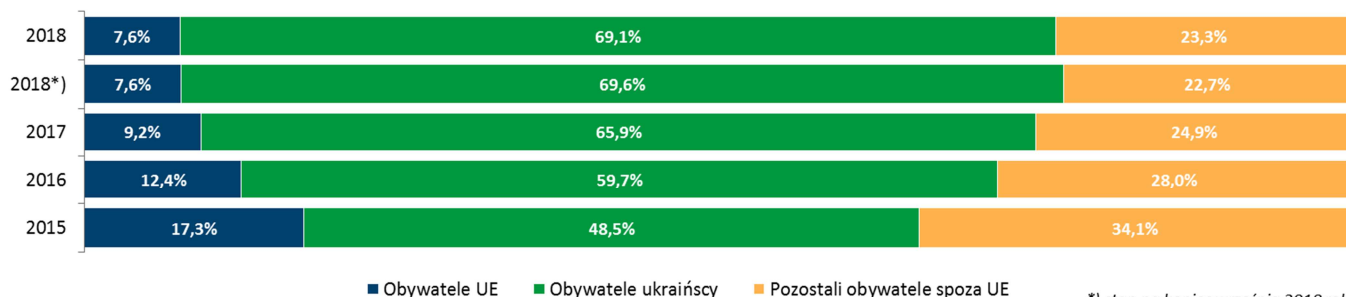
^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Tabela 20. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

Obywatelstwo	2015	2016	2017	2018 ^{*)}	2018
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Obywatelstwo krajów UE	17,3	12,4	9,2	7,6	7,6
Obywatelstwo krajów spoza UE	82,7	87,6	90,8	92,4	92,4
w tym:					
UKRAIŃSKIE	48,5	59,7	65,9	69,6	69,1
BIAŁORUSKIE	5,6	5,8	6,5	6,7	6,9
WIETNAMSKIE	4,2	2,9	2,3	1,9	1,9
MOŁDAWSKIE	1,7	1,9	1,5	1,0	1,0
ROSYJSKIE	2,8	2,3	1,9	1,6	1,6

^{*)} stan na koniec września 2018 roku

Rysunek 16. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE CUDZOZIEMCÓW WYPŁACANE PRZEZ ZUS

W tej części opracowania zaprezentowano informacje nt. liczby i struktury cudzoziemców pobierających z ZUS wybrane świadczenia z ubezpieczeń społecznych przysługujące w różnych sytuacjach życiowych, tj.:

1. z tytułu choroby i macierzyństwa:
 - zasiłek chorobowy,
 - zasiłek macierzyński,
 - zasiłek opiekuńczy,
 - świadczenie rehabilitacyjne;
2. z tytułu długotrwałej niezdolności do pracy:
 - renta z tytułu niezdolności do pracy;
3. z tytułu starości:
 - emerytura,
 - dodatek pielęgnacyjny do emerytury i renty;
4. z tytułu śmierci żywiciela:
 - renta rodzinna,
 - dodatek do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej;

Charakterystyka cudzoziemców zaprezentowana została ogółem dla populacji cudzoziemców oraz w podziale na obywatelstwo krajów UE i spoza UE.

Emerytury i renty wypłacone cudzoziemcom w grudniu 2018 roku

Osoby pracujące i podlegające ubezpieczeniom społecznym w Polsce, bez względu na obywatelstwo, mogą nabyć prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS, o ile spełnią warunki określone w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁸. W razie śmierci osoby, która pracowała i podlegała ubezpieczeniom społecznym w Polsce, pozostali przy życiu członkowie jej rodziny mogą nabyć prawo do renty rodzinnej z ZUS, o ile spełnią warunki określone w ww. ustawie.

Jeżeli osoba zainteresowana (lub osoba, po której ma być przyznana renta rodzinna) pracowała również za granicą w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu lub w kraju umownym (czyli w państwie, z którym wiąże Polskę umowy dwustronne w dziedzinie zabezpieczenia społecznego) może być objęta unijną koordynacją systemów emerytalno-rentowych lub zasadami wynikającymi z umów dwustronnych zawartych z państwami spoza UE. Dotyczy to również sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o emeryturę lub rentę mieszka w jednym z tych państw.

Osobom, które posiadają obywatelstwo inne niż polskie w grudniu 2018 roku wypłacono 6,0 tys. świadczeń emerytalnych i rentowych⁹, w tym: 4,8 tys. emerytur, 0,4 tys. rent z tytułu niezdolności do pracy oraz 0,8 tys. rent rodzinnych, a dodatki do świadczeń emerytalno-rentowych¹⁰ przysługiwały 0,7 tys. cudzoziemcom. Liczba świadczeń przysługujących cudzoziemcom stanowiła zaledwie 0,08% ogółu przysługujących w tym okresie świadczeń emerytalnych i rentowych¹¹ wypłacanych przez ZUS. W porównaniu do grudnia 2017 roku liczba wypłacanych przez ZUS świadczeń emerytalno-rentowych dla cudzoziemców wzrosła o 1,2 tys. Największy bezwzględny wzrost odnotowano dla emerytur, których liczba wzrosła z 3,7 tys. w grudniu 2017 roku do 4,8 tys. w grudniu 2018 roku.

Struktura liczby emerytur i rent przysługujących cudzoziemcom jest zbliżona do struktury tych świadczeń dla ogółu świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS (Rysunek 17). W strukturze cudzoziemców emerytury stanowią nieznacznie

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.

⁹ Łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych; bez świadczeń pobieranych łącznie ze świadczeniami rolniczymi oraz bez emerytur pomostowych.

¹⁰ Dodatek pielęgnacyjny lub dodatek dla sierot zupełnych.

¹¹ Łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych; bez świadczeń pobieranych łącznie ze świadczeniami rolniczymi oraz bez emerytur pomostowych.

wyższy odsetek, niż w przypadku świadczeń ogółem i pomiędzy grudniem 2017 roku a grudniem 2018 roku odnotowano wzrost udziału emerytur w strukturze świadczeń emerytalno-rentowych, zarówno dla ogółu świadczeń, jak również dla świadczeń cudzoziemców (odpowiednio z 72,9% na 74,4% dla emerytur ogółem oraz z 76,9% na 79,3% dla emerytur cudzoziemców).

Łączna kwota przysługujących cudzoziemcom emerytur i rent¹² w grudniu 2018 roku wyniosła 6,9 mln zł. Kwota ta stanowiła 0,04% ogólnej kwoty świadczeń emerytalnych i rentowych¹³ w ZUS, w tym łączna kwota:

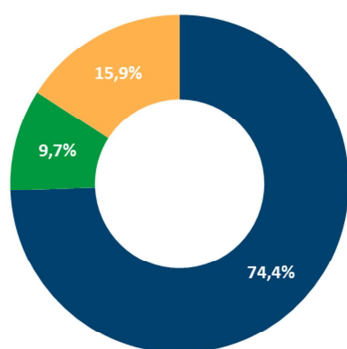
- emerytur cudzoziemców – 5,2 mln zł, tj. 0,04% ogólnej kwoty emerytur z ZUS;
- rent z tytułu niezdolności do pracy cudzoziemców – 0,5 mln zł, tj. 0,03% ogólnej kwoty rent z tytułu niezdolności do pracy z ZUS;
- rent rodzinnych cudzoziemców – 1,2 mln zł, tj. 0,05% ogółu wydatków na renty rodzinne z ZUS.

W porównaniu do grudnia 2017 roku wzrosła przede wszystkim liczba świadczeń emerytalno-rentowych przysługujących obywatelom krajów spoza UE. W grudniu 2018 roku liczba tych świadczeń jest już o 20% wyższa od liczby świadczeń emerytalnych i rentowych przysługujących obywatelom krajów UE i wynosi odpowiednio 3,3 tys. dla obywateli krajów spoza UE oraz 2,7 tys. dla obywateli krajów UE. Dla porównania w grudniu 2017 r. liczby emerytur i rent wypłacanych cudzoziemcom spoza UE i z UE były zbliżone. Największą liczbę świadczeń emerytalnych i rentowych odnotowano zarówno wśród obywateli krajów spoza UE (Ukrainy, Rosji i Białorusi), jak również wśród obywateli krajów UE (Szwecji i Niemiec).

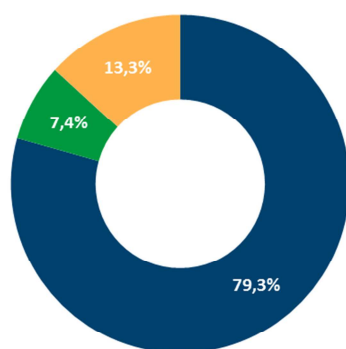
Przeciętna wysokość przysługującej cudzoziemcom emerytury i renty w grudniu 2018 roku (1,1 tys. zł)¹⁴ była dużo niższa niż przeciętna wysokość przysługującego w tym okresie świadczenia emerytalno-rentowego z ZUS (2,1 tys. zł)¹⁵.

Rysunek 17. Porównanie struktury liczby świadczeń emerytalnych i rentowych ogółem wypłacanych przez ZUS oraz cudzoziemców według rodzaju świadczenia w grudniu 2018 r.

A. Emerytury i renty - ogółem

B. Emerytury i renty cudzoziemców

■ Emerytury
■ Renty z tytułu niezdolności do pracy
■ Renty rodzinne

¹² W kwocie świadczenia uwzględniono wysokość świadczenia (bez wypłat wyrównawczych) wraz z dodatkami pielęgnacyjnymi dla świadczeniobiorcy i sierot zupełnych.

¹³ Jw.

¹⁴ Łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych; bez świadczeń pobieranych łącznie ze świadczeniami rolniczymi oraz bez emerytur pomostowych.

¹⁵ Jw.

Zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2018

Osoby objęte obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, bez względu na obywatelstwo, mogą nabyć prawo do świadczeń w razie choroby i macierzyństwa z ZUS, o ile spełnią warunki określone w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa¹⁶.

W badanym okresie liczba cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe (Tabela 21) oraz poniesione w związku z tym wydatki (Tabela 22) systematycznie rosły. Dynamika tego wzrostu jest jednak dużo mniejsza niż dynamika wzrostu liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych.

Wydatki poniesione na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom stanowiły od 0,5% w 2015 roku do 0,7% w 2018 roku ogółu wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacane przez ZUS, w tym udział wydatków poniesionych na wypłaty dla cudzoziemców w ogóle wydatków na analogiczne świadczenia wyniósł:

- od 0,4% w 2015 roku do 0,7% w 2018 roku dla zasiłków chorobowych,
- od 0,7% w 2015 roku do 1,0% w 2018 roku dla zasiłków macierzyńskich,
- od 0,4% w 2015 roku do 0,7% w 2018 roku dla zasiłków opiekuńczych,
- od 0,3% w 2015 roku do 0,5% w 2018 roku dla świadczeń rehabilitacyjnych.

Struktura wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2018 nie uległa znaczącym zmianom (Rysunek 19). Największy udział wydatków na te świadczenia dla cudzoziemców stanowią wydatki na zasiłki macierzyńskie oraz wydatki na zasiłki chorobowe (w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku odpowiednio 47,6% i 44,0%).

Struktury wydatków wybranych grup obywatelstw (poza obywatelami Wietnamu) są podobne i na przestrzeni ostatnich czterech lat nie uległy znaczącym zmianom (Rysunek 20). Struktura wydatków dla obywateli Wietnamu charakteryzuje się znacznie wyższym, w porównaniu do innych grup obywatelstw, odsetkiem wydatków na zasiłki macierzyńskie, które w latach 2015-2018 stanowiły około 80,9-82,4% (w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku 80,9%) wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone Wietnamczykom.

Tabela 21. Liczba cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe w latach 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
Cudzoziemcy pobierający zasiłki i świadczenia krótkoterminowe				
Zasiłek chorobowy	9 012	10 660	13 272	16 911
Zasiłek macierzyński	4 179	4 697	5 539	7 159
Zasiłek opiekuńczy	3 419	3 997	4 859	6 441
Świadczenie rehabilitacyjne	508	580	605	662

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1368 z późn. zm.

Rysunek 18. Zmiany w liczbie cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe w latach 2015-2018

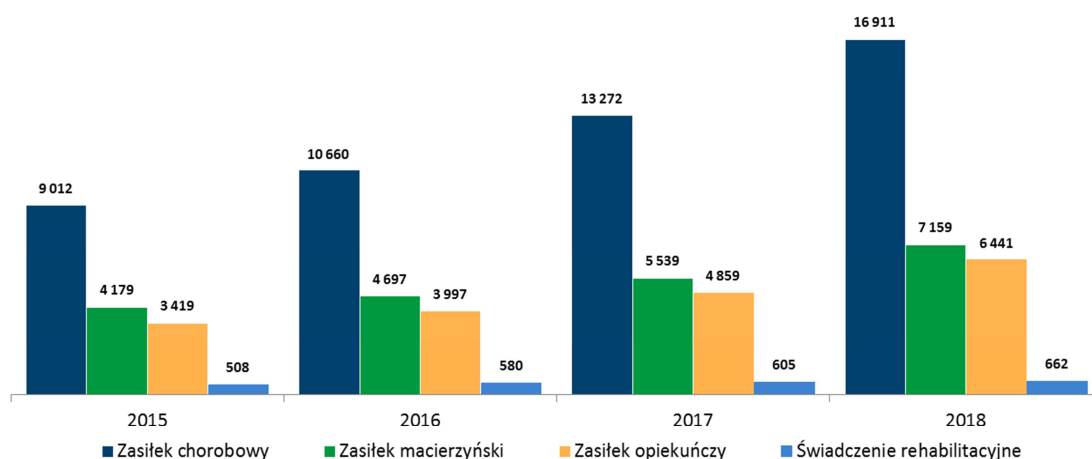
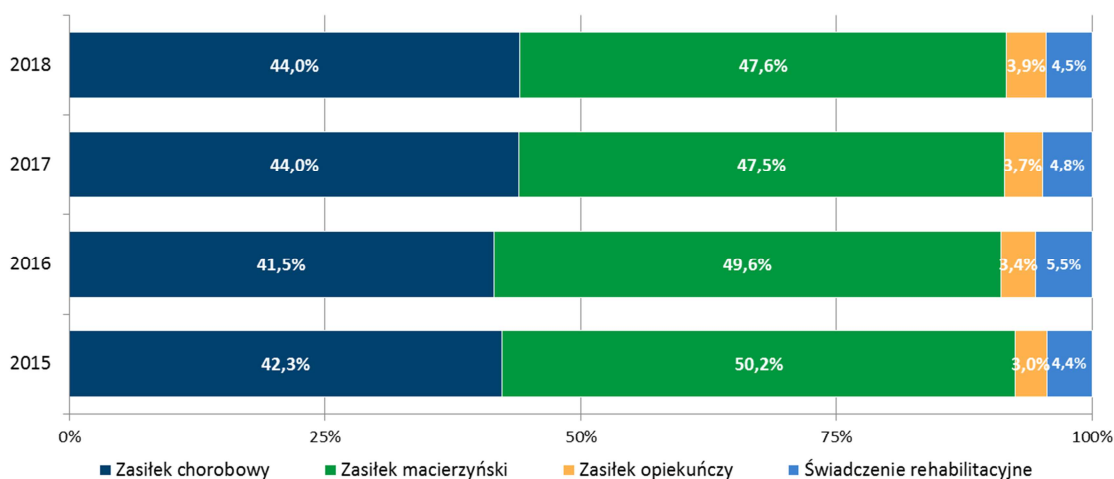

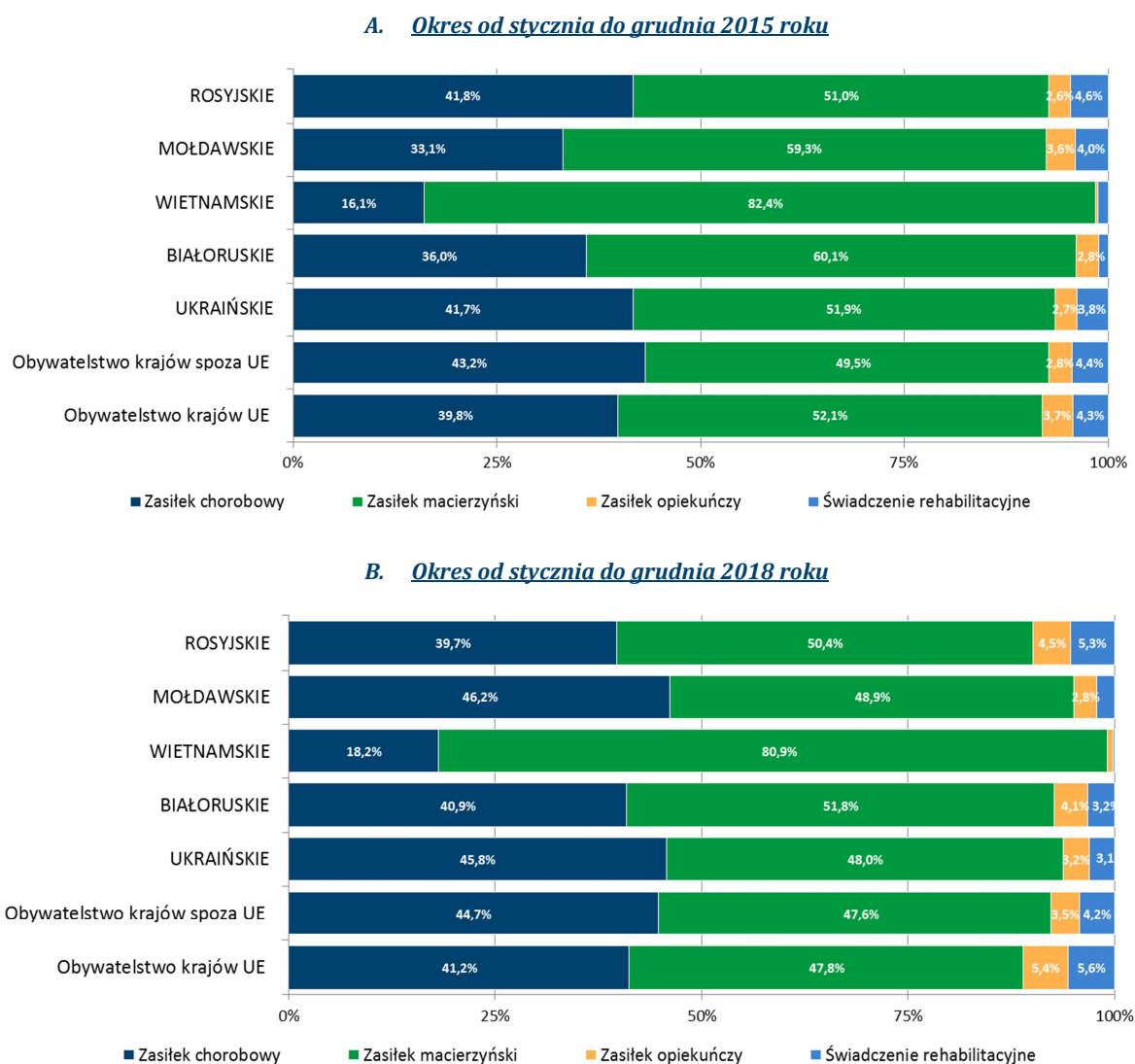
Tabela 22. Kwota wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
Wydatki na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom [w tys. zł]				
Ogółem	98 691,1	112 874,3	137 057,6	176 281,5
Zasiłek chorobowy	41 761,8	46 816,1	60 263,4	77 597,1
Zasiłek macierzyński	49 568,2	56 028,2	65 057,6	83 975,4
Zasiłek opiekuńczy	3 001,7	3 830,4	5 128,8	6 824,9
Świadczenie rehabilitacyjne	4 359,4	6 199,6	6 607,8	7 884,2

Rysunek 19. Zmiany w strukturze wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2018

Rysunek 20. Zmiany w strukturze wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom według kraju obywatelstwa

PRZYPIS SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE, RENTOWE I CHOROBOWE CUDZOZIEMCÓW W LATACH 2016-2018

Analizie poddano wysokość miesięcznego przypisu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za ubezpieczonych cudzoziemców. Badane były trzy okresy miesięczne (rozliczeniowe), tj. grudzień 2016 roku, grudzień 2017 roku i grudzień 2018 roku oraz dwa łączne okresy roczne (rozliczeniowe), tj. za 2017 rok oraz za 2018 rok. Przedstawiona została również informacja dotycząca rocznego przypisu składek na ubezpieczenie chorobowe za ubezpieczonych cudzoziemców w 2017 i 2018 roku.

Miesięczny przypis składek ubezpieczonych cudzoziemców na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowił niewielki odsetek tego przypisu za ogół ubezpieczonych w ZUS, tj. od 1,5% tego przypisu za grudzień 2016 roku do 2,8% tego przypisu za grudzień 2018 roku (Tabela 23). Łączny roczny przypis składek za ubezpieczonych cudzoziemców na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowił 2,0% tego przypisu za ogół ubezpieczonych w ZUS za 2017 rok i 2,6% tego przypisu za 2018 rok i wyniósł odpowiednio 3,0 mld zł i 4,3 mld zł.

W 2018 roku przeciętna miesięczna podstawa wymiaru, od której zostały obliczone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla cudzoziemców jest o ponad 20% niższa od przeciętnej miesięcznej podstawy dla ogółu ubezpieczonych w ZUS i wynosiła w grudniu 2018 roku 2,7 tys. zł dla cudzoziemców i 3,7 tys. zł dla ogółu ubezpieczonych w ZUS.

Średnia liczba miesięcy, za które w latach 2017-2018 roku zostały opłacone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla cudzoziemców jest niższa niż przeciętna liczba tych miesięcy dla ubezpieczonych ogółem. W dwunastu miesiącach 2017 i 2018 roku dla cudzoziemców opłacone zostały składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za przeciętnie 6 miesięcy, natomiast dla ogółu ubezpieczonych w ZUS za przeciętnie 10 miesięcy.

Tabela 23. Miesięczny przypis składek i przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

A. Za okresy miesięczne (grudzień)*)

	12.2016	12.2017	12.2018
Udział w miesięcznym przypisie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (w %)			
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	100,0	100,0	100,0
w tym:			
cudzoziemcy	1,5	2,2	2,8
Przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (w tys. zł)			
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	3,2	3,4	3,7
w tym:			
cudzoziemcy	2,4	2,5	2,7

B. Za okresy roczne (styczeń-grudzień)*)

	01-12.2017	01-12.2018
Udział w łącznym przypisie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (w %)		
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	100,0	100,0
w tym:		
cudzoziemcy	2,0	2,6
Średnia liczba miesięcy, za które w badanym okresie zostały opłacone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe		
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	10	10
w tym:		
cudzoziemcy	6	6
Przeciętna miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (w tys. zł)		
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	3,3	3,5
w tym:		
cudzoziemcy	2,6	2,7

*) Za okresy rozliczeniowe, tzn. składki należne za dany okres.

Łączny przypis składek za ubezpieczonych cudzoziemców na ubezpieczenie chorobowe wyniósł niespełna 0,3 mld zł za 2017 rok i ponad 0,3 mld za 2018 rok i stanowił 1,9% tego przypisu za ogół ubezpieczonych w ZUS za 2017 rok i 2,3% tego przypisu za 2018.

STANY KONT I SUBKONT CUDZOZIEMCÓW NA KONIEC 2018 ROKU

Osoby ubezpieczone w ZUS po 1 stycznia 1999 r., bez względu na obywatelstwo, mają założone w ZUS indywidualne konto ubezpieczonego. Osoby urodzone po 1968 r., a także osoby urodzone przed 1969 r., jeżeli należą do otwartego funduszu emerytalnego (OFE), w ramach konta ubezpieczonego mają wydzielone subkonto.

Na kontach ubezpieczonych zapisane są m.in. informacje o zwaloryzowanej wysokości składek na ubezpieczenie emerytalne za okres od 1999 roku. Osoby, które pracowały przed 1999 rokiem oraz złożyły wniosek o naliczenie kapitału początkowego, na koncie zapisane mają informacje o kwocie zwaloryzowanego kapitału początkowego (tj. odtworzonej wartości składek sprzed 1999 roku). Na wydzielonym w ramach konta ubezpieczonego subkoncie zapisane są m.in. informacje nt. części składek opłaconych na ubezpieczenie emerytalne oraz środki wynikające z corocznych waloryzacji tych składek.

Analizie poddano liczbę kont oraz zapisane na nich kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek na koncie ubezpieczonego oraz zwaloryzowanych środków na subkoncie według stanu na koniec 2018 roku.

Liczba kont cudzoziemców, na których zapisano kwoty kapitału początkowego i składek na kontach lub środków na subkontach w grudniu 2018 roku wyniosła 1,7 mln. Liczba ta stanowiła 6,4% ogólnej liczby kont ubezpieczonych w ZUS.

Łączna kwota środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców na koniec 2018 roku wyniosła 13,7 mld zł. Kwota ta stanowiła zaledwie 0,48% ogólnej kwoty środków zapisanych na kontach i subkontach ubezpieczonych w ZUS, z tego:

- kwota zapisanego na kontach cudzoziemców kapitału początkowego – 0,7 mld zł, tj. 0,06% tej kwoty ogółem w ZUS;
- kwota składek zapisanych na kontach cudzoziemców – 9,7 mld zł, tj. 0,76% tej kwoty ogółem w ZUS;
- kwota środków zapisanych na subkontach cudzoziemców – 3,3 mld zł, tj. 0,83% tej kwoty ogółem w ZUS.

Oznacza to, że łączne kwoty środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców są znacznie niższe niż kwoty tych środków na kontach i subkontach ogółu ubezpieczonych w ZUS. Fakt ten nie powinien dziwić przy tak gwałtownym w ostatnich latach wzroście liczby ubezpieczonych cudzoziemców oraz strukturze wiekowej ubezpieczonych w ZUS cudzoziemców, w której dominują przede wszystkim osoby młode.

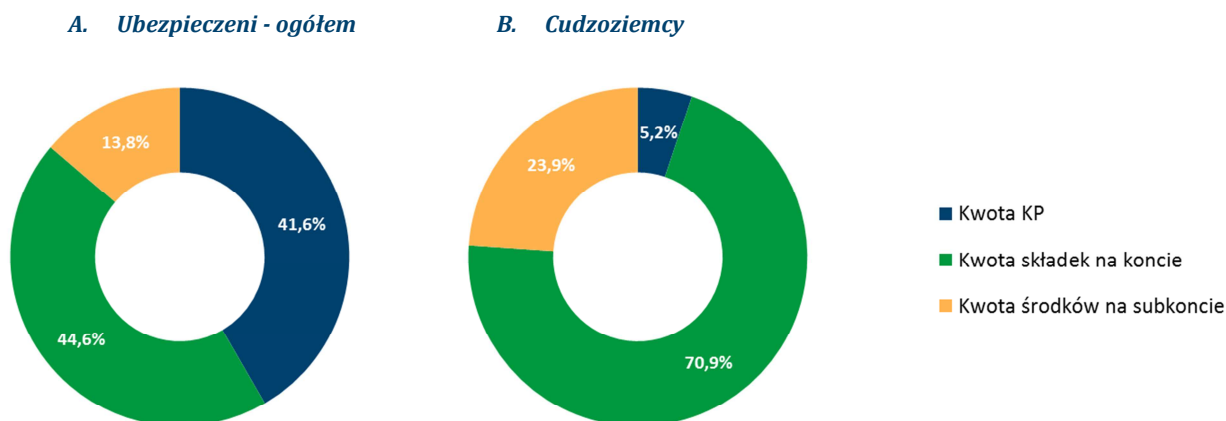
Struktura środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców (Rysunek 21) charakteryzuje się znacznie niższym niż w przypadku ogółu ubezpieczonych w ZUS udziałem zwaloryzowanej kwoty kapitału początkowego (odpowiednio 5,2% dla cudzoziemców i 41,6% dla ogółu ubezpieczonych w ZUS). Jedynie 0,3% cudzoziemców posiadających konta w ZUS ma ustaloną wysokość kapitału początkowego, natomiast w ogóle ubezpieczonych w ZUS odsetek ten wynosi 21,2%. Jest to również związane ze znacznym wzrostem ubezpieczonych cudzoziemców w ostatnich latach, ich strukturą wiekową i brakiem ubezpieczenia przed 1999 rokiem.

Znaczne różnice pomiędzy cudzoziemcami a ubezpieczonymi ogółem w ZUS są również widoczne w strukturze wielkości środków zapisanych na kontach i subkontach (Rysunek 22). 86,2% cudzoziemców na kontach i subkontach w ZUS ma zapisane środki w przedziale do 10 tys. zł, podczas gdy dla ogółu ubezpieczonych w ZUS odsetek ten wynosi 29,5%. W przedziale powyżej 100 tys. zł odsetek ten wynosi zaledwie 1,5% dla cudzoziemców oraz 29,5% dla ogółu ubezpieczonych w ZUS.

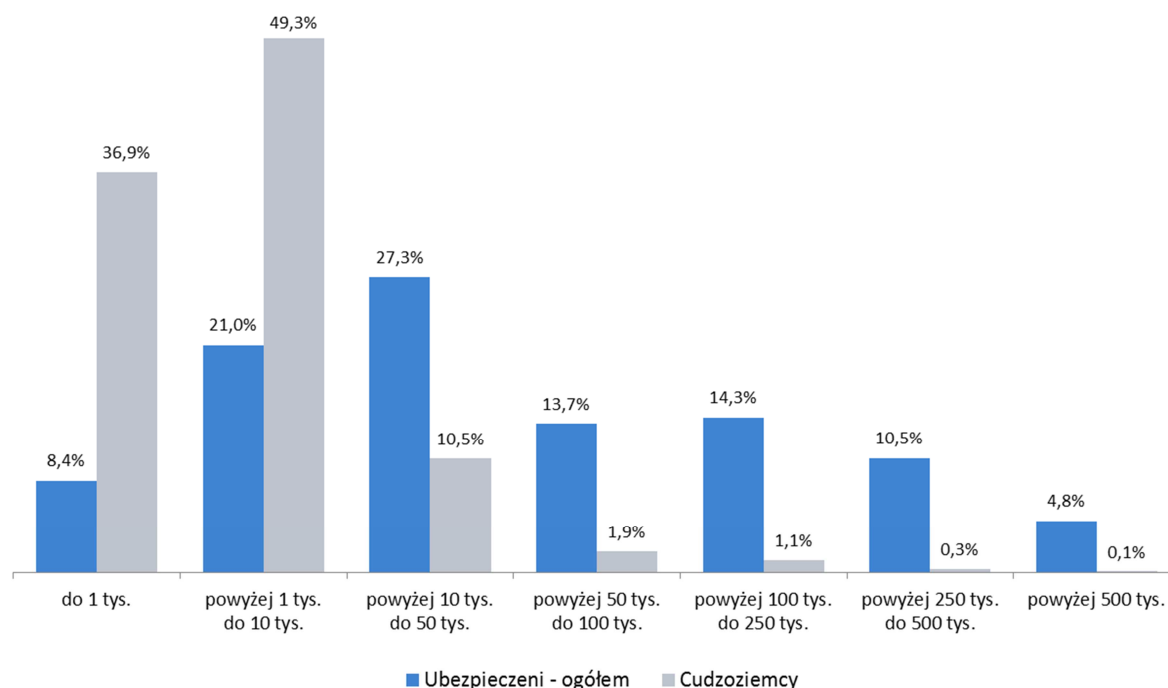
Największą liczbę kont i subkont odnotowano głównie wśród obywateli spoza UE. Na liście pięciu najliczniejszych obywatelstw są obywatele krajów spoza UE, tj. Ukrainy, Białorusi, Mołdawii i Rosji oraz obywatele Rumunii – jednego z członków UE. Na liście pięciu obywatelstw o największej łącznej kwocie środków zapisanych na kontach

i subkontach, oprócz obywateli Ukrainy, Białorusi i Rosji, znaleźli się również obywatele krajów UE, tj. Niemiec i Francji.

Rysunek 21. Porównanie struktury środków zapisanych na kontach i subkontach ogółu ubezpieczonych w ZUS i cudzoziemców na koniec 2018 roku

Rysunek 22. Porównanie struktury według kwot środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców i ubezpieczonych w ZUS ogółem na koniec 2018 roku

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA POLSKI A UBEZPIECZENI CUDZOZIEMCY

W Polsce obserwujemy zjawisko starzenia się społeczeństwa. Polega ono na zmniejszającej się dzietności oraz wydłużaniu się trwania życia. W efekcie rośnie udział populacji w wieku poprodukcyjnym, a maleje udział populacji w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Rośnie także współczynnik obciążenia demograficznego rozumiany jako iloraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym i liczby osób w wieku produkcyjnym. W 2017 r. w porównaniu do 2009 r. udział populacji w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59 lat) spadł z 64,5% do 61,2%, a udział populacji w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat

i więcej) wzrósł z 16,5% do 20,8%. Wzrasta również liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2009 r. było to 26 osób, a w 2017 r. już 34 osoby. Również prognozy demograficzne zakładają dalsze starzenie się populacji naszego kraju. Zgodnie z prognozą demograficzną przygotowaną w 2018 r. przez Ministerstwo Finansów dla potrzeb długoterminowych założeń makroekonomicznych, liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrośnie w ciągu najbliższych dziesięciu lat do 45. Ilustruje to poniższa tabela.

Tabela 24. Współczynnik obciążenia demograficznego dla populacji Polski – proporcja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym – stan na koniec roku

Rok	Współczynnik obciążenia demograficznego
2018	35,4%
2019	36,8%
2020	38,2%
2021	39,4%
2022	40,6%
2023	41,8%
2024	42,8%
2025	43,6%
2026	44,2%
2027	44,8%
2028	45,5%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie prognozy demograficznej przygotowanej przez Ministerstwo Finansów dla potrzeb długoterminowych założeń makroekonomicznych.

Powstaje pytanie, czy napływ cudzoziemców do Polski mógłby wpłynąć na poziom współczynnika obciążenia demograficznego. W Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych zostały przeprowadzone odpowiednie symulacje na najbliższe 10 lat, które odpowiadają na pytanie o ile musiałaby wzrosnąć populacja w wieku produkcyjnym aby zahamować wzrost współczynnika obciążenia demograficznego lub zmniejszyć tempo wzrostu tego współczynnika. Dla uproszczenia w symulacji nie uwzględnialiśmy zwiększenia liczby osób w wieku poprodukcyjnym, który wynikałby ze stopniowego przechodzenia cudzoziemców z wieku produkcyjnego do wieku poprodukcyjnego. Wyniki tych obliczeń można uznać za odpowiedź na pytanie, ilu cudzoziemców musiałoby przybyć do Polski, aby po ich uwzględnieniu współczynnik obciążenia demograficznego pozostał na obecnym poziomie lub by wzrastał w wolniejszym tempie.

W oparciu o wyniki prognozy demograficznej przygotowanej przez Ministerstwo Finansów w 2018 r. przeprowadziliśmy symulacje o ile musiałaby wzrosnąć populacja w wieku produkcyjnym, aby zatrzymać wzrost współczynnika obciążenia demograficznego lub aby zmniejszyć tempo wzrostu tego współczynnika. Poniższe dwie tabele prezentują wyniki tych symulacji: pierwsza – dotyczy zachowania współczynnika obciążenia demograficznego na poziomie z 2018 r. (35,4%), druga – dotyczy zmniejszenia przyrostu współczynnika obciążenia demograficznego o połowę w każdym analizowanym roku.

Tabela 25. Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym, który gwarantowałby zatrzymanie współczynnika obciążenia demograficznego na poziomie z 2018 r.

Rok	Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym w porównaniu do populacji z prognozy demograficznej	Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym w porównaniu do poprzedniego roku	Współczynnik obciążenia demograficznego - populacja Polski	Współczynnik obciążenia demograficznego - populacja Polski z uwzględnieniem dodatkowej liczby cudzoziemców
	w tysiącach			
2019	902,0	902,0	36,8%	35,4%
2020	1 764,5	862,5	38,2%	35,4%
2021	2 539,5	775,0	39,4%	35,4%
2022	3 263,6	724,1	40,6%	35,4%
2023	3 945,0	681,4	41,8%	35,4%
2024	4 543,4	598,5	42,8%	35,4%
2025	5 025,1	481,7	43,6%	35,4%
2026	5 412,3	387,2	44,2%	35,4%
2027	5 756,5	344,2	44,8%	35,4%
2028	6 106,1	349,6	45,5%	35,4%

Tabela 26. Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym, który gwarantowałby zmniejszenie tempa wzrostu współczynnika obciążenia demograficznego o połowę

Rok	Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym w porównaniu do populacji z prognozy demograficznej	Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym w porównaniu do poprzedniego roku	Współczynnik obciążenia demograficznego - populacja Polski	Współczynnik obciążenia demograficznego - populacja Polski z uwzględnieniem dodatkowej liczby cudzoziemców
	w tysiącach			
2019	442,3	442,3	36,8%	36,1%
2020	849,4	407,1	38,2%	36,8%
2021	1 202,1	352,7	39,4%	37,4%
2022	1 520,8	318,7	40,6%	38,0%
2023	1 811,3	290,5	41,8%	38,6%
2024	2 059,1	247,8	42,8%	39,1%
2025	2 253,7	194,6	43,6%	39,5%
2026	2 407,3	153,6	44,2%	39,8%
2027	2 541,5	134,2	44,8%	40,1%
2028	2 675,5	133,9	45,5%	40,4%

Aby współczynnik obciążenia demograficznego pozostał na obecnym poziomie (Tabela 25) w kilku najbliższych latach liczba cudzoziemców w wieku produkcyjnym musiałaby corocznie przyrastać o 700-900 tys. Jest to więcej niż liczba

cudzoziemców zgłoszonych obecnie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych. Liczba cudzoziemców w 2028 r. musiałaby wynieść 6,1 mln osób, co stanowiłoby przeszło 22% populacji w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że aby zatrzymać wzrost współczynnika obciążenia demograficznego na obecnym poziomie, w 2028 r. co piąta osoba w wieku produkcyjnym musiałaby być cudzoziemcem. Wydaje się, że jest to nierealne.

Również zahamowanie przyrostu współczynnika obciążenia demograficznego o połowę (Tabela 26) wymagałoby dużego wzrostu liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym. W kilku najbliższych latach liczba cudzoziemców w wieku produkcyjnym musiałaby corocznie przyrastać o 300-400 tys., a w 2028 r. musiałaby wynieść blisko 2,7 mln osób. Oznacza to, że w 2028 r. co dziesiąta osoba w wieku produkcyjnym musiałaby być cudzoziemcem. Coroczny wzrost liczby cudzoziemców o 300-400 tys. także wydaje się mało prawdopodobny, biorąc pod uwagę, że w 2017 r. liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych wzrosła o 147 tys., a w 2018 r. – o 129 tys.

Dynamiczny wzrost współczynnika obciążenia demograficznego w najbliższych latach wynika z wychodzenia z wieku produkcyjnego i wchodzenia w wiek poprodukcyjny osób z wyżu demograficznego lat powojennych. Wyż ten zastępowany będzie na rynku pracy przez niż demograficzny przełomu XX i XXI wieku. Cudzoziemcy przybywający do Polski mogą w pewnym stopniu poprawić sytuację demograficzną, ale nie zahamują niekorzystnych trendów związanych ze starzeniem się społeczeństwa.

SYMULACJE WPŁYWÓW SKŁADKOWYCH NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I WYDATKÓW NA EMERYTURY DLA CUDZOZIEMCÓW

W tej części przedstawiliśmy symulacje wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne oraz wydatków na emerytury wypłacane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla osób z obywatelstwem innym niż polskie. Uwzględniliśmy wyłącznie wpływy składkowe na ubezpieczenie emerytalne cudzoziemców urodzonych po 1948 r. oraz wydatki na emerytury wg nowych zasad, które byłyby przyznane od 2019 r. cudzoziemcom urodzonym po 1948 r. Z uwagi na to, że trudne do przewidzenia jest jak w przyszłości kształtować będzie się liczba cudzoziemców, którzy będą pracowali w Polsce i będą podlegali z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz z uwagi na przyjęte założenia wyniki przedstawionych projekcji należy traktować jako realizację pewnych scenariuszy. Symulacje przeprowadziliśmy dla następujących scenariuszy:

- scenariusz I – od 2019 r. w Polsce nie będzie cudzoziemców, którzy podlegać będą ubezpieczeniom społecznym (scenariusz ten ma pokazywać jakie wydatki na emerytury z FUS byłyby ponoszone w związku z zaciągniętymi do tej pory zobowiązaniami),
- scenariusz II – cudzoziemcy, którzy byli ubezpieczeni na koniec 2018 r., będą podlegać ubezpieczeniom społecznym w Polsce do momentu osiągnięcia wieku emerytalnego (nie będzie nowych ubezpieczonych cudzoziemców; scenariusz ten odpowiada sytuacji, w której cudzoziemcy ubezpieczeni obecnie w Polsce pozostaną w ubezpieczeniu w Polsce do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego),
- scenariusz III – liczba cudzoziemców od 2019 r. będzie w stałej proporcji do liczby ubezpieczonych (oszacowanej w kohortowym modelu prognostycznym *FUS16*) – proporcja z 2018 r.,
- scenariusz IV – liczba ubezpieczonych cudzoziemców w najbliższych pięciu latach (do 2023 r.) będzie rosła w tempie obserwowanym w okresie od grudnia 2017 r. do grudnia 2018 r., a w następnych latach będzie w stałej proporcji do liczby ubezpieczonych oszacowanej w kohortowym modelu prognostycznym *FUS16*.

W celu wykonania symulacji zbudowaliśmy dedykowany model, który umożliwia prognozowanie wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne oraz wydatków na emerytury wg nowych zasad wypłacane z FUS dla cudzoziemców. Jest to model kohortowy, w którym najmniejszą niepodzielną jednostką jest kohorta wiekowo-płciowa. Symulacji dokonaliśmy przy założeniach makroekonomicznych otrzymanych z Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów w czerwcu 2018 r. oraz przy wykorzystaniu prognozy demograficznej przygotowanej przez Ministerstwo Finansów w 2018 r. dla celów długoterminowych założeń makroekonomicznych.

Przyjmijmy, że wszyscy cudzoziemcy, którzy kiedykolwiek byli/będą ubezpieczeni w Polsce przejdą na emerytury w ustawowym wieku emerytalnym (65 lat dla mężczyzn i 60 lat dla kobiet).

W scenariuszu I – z uwagi na przyjęte założenie o braku ubezpieczonych cudzoziemców – od 2019 r. nie ma wpływów składkowych od cudzoziemców. W scenariuszu tym wydatki na emerytury cudzoziemców w prognozowanym okresie (2019-2060) stanowią 0,00-0,01% PKB. Oznacza to, że dotychczas zaciągnięte zobowiązania z tytułu pobierania składek na ubezpieczenie emerytalne od cudzoziemców nie będą w przyszłości generowały istotnych wydatków.

W scenariuszu II wpływy składkowe na ubezpieczenie emerytalne od cudzoziemców będą stanowiły coraz mniejszy odsetek wszystkich wpływów składkowych – co wynika z założenia przyjętego w tym scenariuszu. Udział ten maleje z 3,0% w 2019 r. do 0,2% w 2060 r. Wydatki na emerytury cudzoziemców w tym scenariuszu rosną i osiągają w 2060 r. 0,12% PKB. Również w tym scenariuszu emerytury cudzoziemców nie będą generowały dużych wydatków rocznych (maksymalnie około 2% wszystkich wydatków na emerytury z FUS).

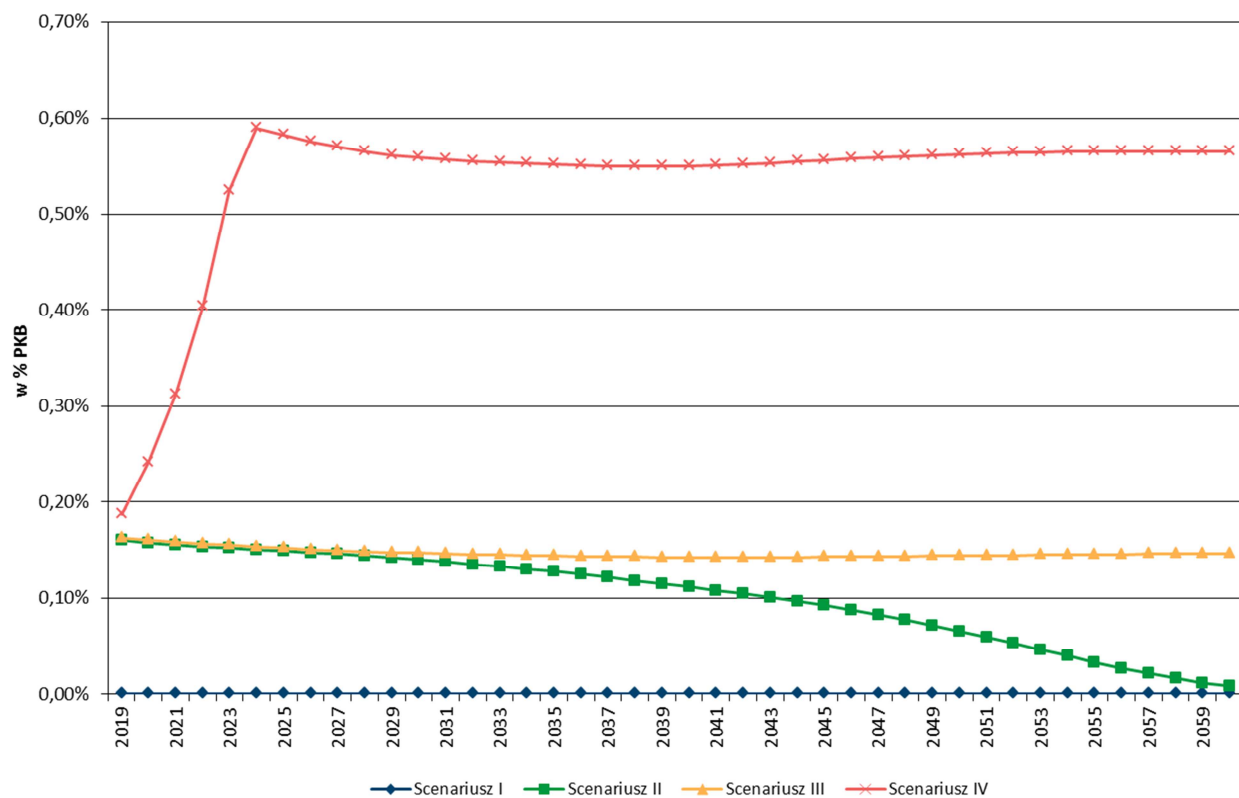
W przypadku scenariusza III wpływy składkowe dla ubezpieczonych cudzoziemców początkowo są zbliżone do wpływów ze scenariusza II. Potem różnica między wpływami w powyższych scenariuszach rośnie. Wynika to z coraz większej różnicy w liczbie ubezpieczonych cudzoziemców między tymi scenariuszami. W scenariuszu III wpływy składkowe dla cudzoziemców stanowią 2,7-3,0% wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne ogółem i w 2060 r. wynoszą 0,15% PKB. Wydatki na emerytury cudzoziemców w tym scenariuszu rosną do 0,08% PKB w 2060 r., a więc również nie zwiększają bardzo istotnie wydatków na wszystkie emerytury z FUS.

Z uwagi na przyjęte w poszczególnych scenariuszach założenia największe wpływy i wydatki obserwujemy w scenariuszu IV. Wpływy składkowe rosną do 0,59% PKB w 2024 r., po czym utrzymują się na poziomie 0,55-0,58% PKB. Wydatki na emerytury w scenariuszu IV rosną do 0,23% PKB w 2060 r. (poniżej 4% prognozowanych wydatków na emerytury z FUS).

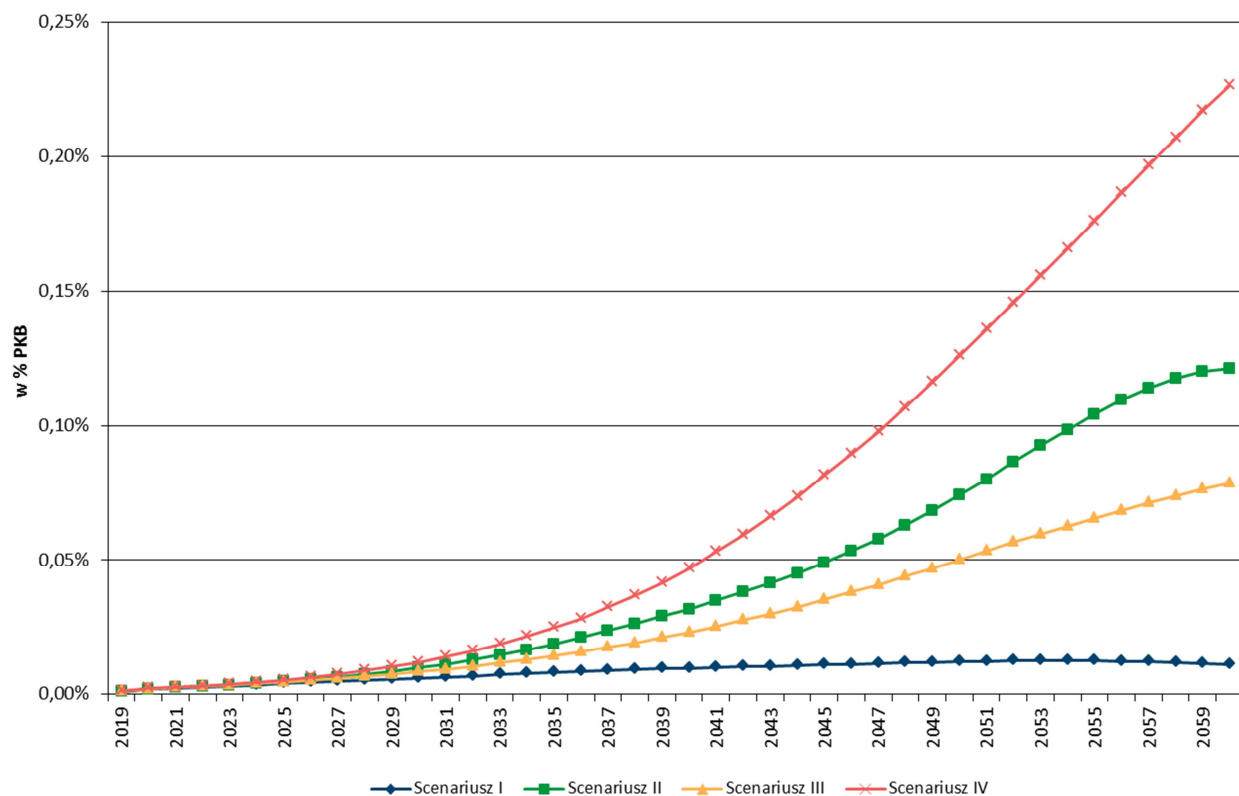
W scenariuszach III oraz IV wpływy składkowe na ubezpieczenie emerytalne przez cały prognozowany okres przewyższają wydatki na emerytury dla cudzoziemców. Przy czym stopień pokrycia wydatków na emerytury cudzoziemców wpływami składkowymi od ubezpieczonych cudzoziemców generalnie maleje. Zmniejszanie to obserwujemy także w scenariuszu II. W scenariuszu II wpływy składkowe na ubezpieczenie emerytalne cudzoziemców pokrywają wydatki na emerytury cudzoziemców do 2049 r. Z uwagi na przyjęte założenie w scenariuszu I od 2019 r. nie ma wpływów składkowych od cudzoziemców i dlatego wydatki na emerytury cudzoziemców są większe od zerowych wpływów składkowych od cudzoziemców przez cały prognozowany okres.

Rosnąca liczba cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym będzie powodowała większe wydatki na emerytury. Cudzoziemcy, którzy obecnie pracują w Polsce po osiągnięciu wieku emerytalnego będą uprawnieni do pobierania emerytury. Skala wypłat emerytur dla cudzoziemców w przyszłości zależeć będzie jednak głównie od tego co wydarzy się w przyszłości. Wydatki na emerytury cudzoziemców obliczone wyłącznie ze składek zapisanych obecnie na kontach w bardzo niewielkim stopniu będą zwiększały wydatki na emerytury (scenariusz I). W przypadku dalszego wzrostu liczby cudzoziemców ubezpieczonych w Polsce (scenariusz IV) rosnąć będzie udział wpływów składkowych od cudzoziemców, ale także udział wydatków na emerytury cudzoziemców. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że zmieniająca się liczba cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce może wpływać także na emerytury Polaków. Większa liczba ubezpieczonych oznacza bowiem większe przypisy składek na ubezpieczenie emerytalne, a w konsekwencji również większe wskaźniki waloryzacji składek zapisanych na kontach.

Rysunek 23. Symulacje wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne dla cudzoziemców (osoby urodzone po 1948 r.) – w procencie PKB

Rysunek 24. Symulacje wydatków na emerytury według nowych zasad z FUS dla cudzoziemców (osoby urodzone po 1948 r., emerytury przyznane od 2019 r.) – w procencie PKB

PODSUMOWANIE

Liczba cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce rośnie. Przy czym największy wzrost obserwowany jest w ostatnich czterech latach. O ile w latach 2008-2013 udział ubezpieczonych cudzoziemców z krajów UE i spoza UE utrzymywał się na zbliżonym poziomie (odpowiednio 23-25% i 75-77%), to w kolejnych latach rósł udział cudzoziemców spoza UE i w 2018 roku wyniósł 93,7%. Zdecydowana większość cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, to obywatele Ukrainy. We wrześniu 2018 r. stanowili oni 74,8% wszystkich cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych. W grudniu 2018 roku udział ubezpieczonych obywateli Ukrainy nieznacznie zmniejszył się, a ich liczba zmniejszyła się o prawie 5 tys. osób.

Większość cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce to mężczyźni (w grudniu 2018 r. 66,6%). W populacji cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym dominują osoby w wieku 20-49 lat (85,5% w grudniu 2018 roku). W porównaniu do ogółu ubezpieczonych, wśród ubezpieczonych cudzoziemców większe są udziały osób młodszych, a mniejsze osób starszych. Największą grupę spośród ubezpieczonych cudzoziemców stanowią pracownicy (w grudniu 2018 roku 57,3%). Udział pracowników wśród ubezpieczonych cudzoziemców maleje. Rośnie natomiast udział cudzoziemców zgłaszanych do ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (z 30,3% w grudniu 2015 roku do 39,3% w 2018 roku).

Ubezpieczeni cudzoziemcy niewątpliwie poprawiają sytuację finansową ubezpieczeń społecznych w Polsce. Przypis składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od ubezpieczonych cudzoziemców stanowi jednak stosunkowo niewielki procent całego przypisu. Obecnie również kwota wydatków na świadczenia z ubezpieczeń społecznych dla cudzoziemców jest niewielka. Zobowiązania emerytalne (stany kont ubezpieczonych w ZUS) zaciągnięte do grudnia 2018 r. wobec cudzoziemców z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne także stanowią niewielki odsetek wszystkich środków zapisanych na kontach w ZUS. Z uwagi na rosnącą liczbę cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce w przyszłości wydatki na emerytury cudzoziemców będą coraz większe. Jak wskazują przeprowadzone symulacje skala wypłat emerytur dla cudzoziemców zależeć będzie głównie od tego ilu cudzoziemców będzie pracowało w Polsce w przyszłości.